

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 663.

CHICAGO, ILL., dne 27. maja (May 27th), 1920.

LETO—VOL. XV.

Upravišтво (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone, Lawndale 2407

INDUSTRIJALNA MOBILIZACIJA NA RUSKEM.

Zadnji veliki korak, ki ga je storila sovjetska vlada na Ruskem, je najočitnejši dokaz, da so v popolni zmoti tisti, da se velikim socialnim preobratom lahko predpisujejo za vse slučaje veljavna pota, da se metode socialnega boja lahko dogmatizirajo, da se to ali ono sredstvo v tem boju lahko razglasi za edino zveličavno.

Rusija ustanavlja armado dela; sovjetska vlada militarizira delo. Niti najmanje ne dvomimo, da so njeni odgovorni faktorji dobro prevdarili to reč in da jo smatrajo s povolnim prepričanjem v svojih razmerah za neizogibno. Zadnji vseruski kongres se je bavil s to zadevo in je odobril namen. Vlada se lahko opira na njegove sklepe in s tega stališča ne bo mogoče vladi očitati samovoljnosti. Na kongresu je Trockij podal razloge za ta korak in enako so obrazloženi tudi zakoni, s katerimi se uvajajo dotični ukrepi.

Te razloge je lahko razumeti, če se vzamejo specifično ruske razmere današnjega dne v poštev. Ali v teh ukrepih se prikazuje ruski boljševizem vendar v precej drugačni luči, kot so peli vročekrvneži, ki so meni nič tebi nič zahtevali takojšnje slepo posnemanje ruske taktike in razglašali vsakega za izdajalca proletarskih interesov, kdor ni pihal v enak rog.

Kakor smo že omenili, priznavamo, da nima Rusija najbrže druge možnosti, da se polagoma reši kaosa, kot da se posluži izrednih sredstev, prav tistih sredstev, po katerih faktično sega. Imenovati ta sredstva socialistična, bi bilo pa vendar malo prehudo. Sredstva sile in nujnosti so, ne morejo se pa izvajati iz socialističnega pojmovanja, iz socialistične teorije, iz socialističnih načel. Sredstva so, katerih bi se lahko poslužila vsaka vlada in v gotovem obsegu se jih je že poslužila ta in ona vlada, nikdar pa ni delavstvo odobravalo takih sredstev, ampak organizirano delo se jim je upiralo na vso moč in upiralo bi se jim tudi danes v vsaki deželi, kjer bi se jih poslužila meščanska vlada.

Lahko se pravi, da se razlikujejo nameni, katerim služijo ta sredstva v enem in v drugem slučaju. Ali to ne velja popolnoma. Militarizacija industrijalnih ali prometnih podjetij je imela v vsakem slučaju namen zavarovati promet ali obrat in z izredno disciplino preprečiti oviranje ali ohranitev produkcije ali distribucije. Tak namen je imela militarizacija železnic v slu-

čaju stavk v Italiji, na Ogrskem, v Franciji; tak namen je zasledovala militarizacija raznih industrij v času vojne; tak namen ima tudi militarizacija industrije na Ruskem.

Razlika je pač v tem, da je v nekaterih slučajih taka militarizacija prihajala v prid privatnemu kapitalu; ali tudi to ne velja generalno, zakaj v času vojne so bili tudi podjetniki podvrženi oblasti in vojaškim poveljništvom in njih pravice so bile zelo omejene. Boljševizem hoče s temi ukrepi vsekakor utrditi svoj red; kapitalistična država je hotela utrditi svojega. V tem oziru se namena pač razlikujeta; ali ne v enem ne v drugem slučaju ni ta namen direkten.

Sredstvo, ki lahko služi kapitalističnim namenom prav tako kakor socialističnim, se gotovo ne more imenovati posebno socialistično sredstvo. Doslej se je industrijalna militarizacija vedno rabila le kot kapitalistično sredstvo, delavstvu absolutno sovražno. Danes se poslužuje tega sredstva sovjetska vlada, in sicer v doslej še nedoseženem obsegu. Če je to prav in če je boljševizem res socialističen, tedaj je treba priznati, da ne morejo biti sredstva merodajna za sodbo o pravilnosti ali nepravilnosti socializma. Če je eno sredstvo, ki je vedno služilo le kapitalizmu, v gotovih razmerah lahko dobro za socializem, tedaj mora to veljati tudi za druga sredstva. To se pravi: O sredstvih ne odločujejo načela, ampak razmere. Kar je v enih okoliščinah slabo, je v drugih lahko dobro; kar koristi v eni deželi, lahko škoduje v drugi in obratno; kar se mora danes zavreči, bo treba jutri nemara porabiti, pa morda pojutrnjem zopet zavreči.

Naj bi prišel danes kdo v Ameriki z militarizacijo industrije, ali pa naj bi jo skušali vpejati v Nemčiji ali na Češkem, ko so imeli socialisti vladno moč v rokah! Ni dvoma, da bi bilo vse organizirano delavstvo po konci in socialisti bi protestirali z vso energijo. V nekaterih deželah, v katerih so široki sloji delavstva zavedni in je med njimi čut za osebno svobodo visoko razvit, bi bil tak eksperiment najbrže vedno nemogoč in nihče ga ne bi imel poizkusiti brez nevarnosti, da izgubi vsako igro za vse čase. Ali na Ruskem je mogoč in najbrže neizogiben.

Tako pa je z vso taktiko. In če je sovjetska Rusija v čem poučna, je prav v tem, da potrjuje stari, a zadnja leta na veliko škodo delavstva

žal precej pozabljeni nauk, da so načela eno, taktika pa drugo, da ne more biti taktika nikakršna dogma, in da je dobra tedaj, kadar ustreza razmeram, slaba pa tedaj, kadar se ne ozira na razmere.

Cilj taktike je uspeh. Vsako deklamiranje o taktiki, ki ne jemlje tega v poštev, je frazerstvo. Uspeh, ki naj se doseže, določajo načela; kako naj se doseže, je pa vedno vprašanje razmer. V tem smislu je pravzaprav vsaka taktika oportunistična in baš boljševiki kažejo, da so izredno veliki oportunisti, tako, da bi se pravzaprav vsi gromoviti rrradikalci, ki znajo suvereno prezirati vse okoliščine, vsa razmerja sil, vse možnosti, morali z indignacijo odvrniti od njih. Mi pa vidimo prav iz sedanjega postopanja boljševikov, da računajo vse bolj in bolj z razmerami, da jim vedno bolj racionalno prilagajajo svojo taktiko, da nič, ali vsaj nič več ne mislijo na skoke v meglo, ampak da so zadovoljni, če dosežejo danes, kar je danes mogoče doseči in znajo potrpeti in počakati na to, kar bo mogoče še le jutri ali pojutrnjem ali čez deset ali trideset let.

Parlamentarizem je sredstvo, katerega se poslužuje buržvazija in ki ga skuša kontrolirati kapitalizem. Zato so ultraradikalci stigmatizirali parlamentarizem in zahtevali od socialistov, da ga zavržejo. Kdor je še kaj govoril o volitvah in kandidaturah, je bil nazadnjak, malomeščan, socialpatriot. A parlamentarizem ni nasilno sredstvo; delavstvo ima možnost, da se ga polasti in posluži v svoje namene. Militarizacija je nasilno sredstvo; v rokah kapitalizma je to pač neprimerno hujši bič, kakor korumpiran parlamentarizem. Če more biti socialistom dovoljeno, da se poslužijo tega sredstva, je blazno odklanjati rabo parlamentarnih sredstev in jih označevati za greh.

Še nekaj drugega nas uči militarizacija industrije na Ruskem. Simpatična ne more biti ta metoda socialistu v nobenem slučaju. Nemara se ne motimo, če pravimo, da bi najbrže tudi Ljening rajši izhajal brez nje. Ampak ne more. In sicer ne more zato, ker ne bi brez tega mogel vzdržati med delavstvom tiste discipline, ki je v sedanjih razmerah edina rešitev za Rusijo. To se pravi: Velik del ruskega delavstva ni zrel, da bi iz same zavednosti, iz prepričanja in spoznanja vzdrževal potrebno disciplino. Le zaradi buržvazije ne bi bil tak drastičen ukrep potreben in načela dotičnih zakonov tudi ne zakrivajo dejstva, da je na gotove delavske kroge potreben izreden pritisk. Naravno je, da morajo biti to precej široki krogi, zakaj če bi bila velika večina dovolj zavedna, bi zadostovala njena moč, da bi izsilila disciplino večine. Če bi bilo delavstvo pred revolucijo dozorelo, bi bili taki prisilni ukrepi sedaj nepotrebni. In iz tega sledi, da je vzgojevalno delo med delavstvom faktor, od katerega je v največji meri odvisno, kako se izvrše veliki socialni prehodi. Zanimarjati to

delo pod kakršno koli pretezo je greh zoper sedanjost in zoper bodočnost delavskega razreda. Deklamirati revolucijo, kjer je nemogoča, pa s tem odvrčati delavstvo od tistega dela, ki je mogoče, se pravi zadržavati njegovo zmago in ji jemati pravi pomen tudi tedaj, kakor jo razmere omogočajo. Postopanje sovjetske vlade potrjuje to. Treba ga je le opazovati s kritičnim očesom in s prevdarkom čitati zgodovino, ki jo piše.

Na drugi strani pa se tisti, ki se vedno boje anarhije, lahko kaj nauče iz tega razvoja. Vedno je bilo od one strani slišati, da mora vrag vzeti vsak red, če pridejo socialisti kje na krmilo. Vsa kultura bo poteptana, nihče ne bo delal in nič drugega ne more priti, kakor sodni dan. O prvih časih boljševizma na Ruskem je še vedno težko soditi. Zanesljiva historija tistih mesecev še ni napisana. Toda naj je bilo tedaj kaosa, terorizma in anarhije, kolikor so pripovedovala poročila, to, kar se godi sedaj, je vendar na vsak način bolj važno, kakor to, kar se je godilo v času revolucije, ko je šlo na račun boljševizma naravno tisoč reči, ki jih boljševizem najbrže nikdar ni hotel. Že davno smo dejali, da mora boljševizem nositi odgovornost za vsakovrstne zločine, ki so se vršili pod njegovo firmo, pa vendar niso imeli z njim nič opraviti. Tako je več ali manj v vsaki revoluciji. Še danes nima Rusija časov, ki bi se po pravici mogli imenovati normalni, ali v primeri s tedanjimi so gladkejši. In boljševiška Rusija kaže tako, da ni takoj, da ni socializem niti v boljševiški obliki nikakršna anarhija, da ne pospešuje postopanja, da ne uničuje industrije, da ne ustanavlja nereda. Slika je prav nasprotna. Delo postaja zakon; red sega v vse kote; za obnovenje industrije in za nje pospešitev se napenjajo vse sile. In če je ta red strog za buržvazijo, ni nič manj strog za delavstvo.

Obrazložitev industrialne militarizacije govori o prehodnem stadiju. To je naravno. Če je cilj boljševizma res socializem, tedaj ne more za vse čase misliti na stanje, kakršno ustvarjajo taki zokoni. Socializem se ne more opirati na splošno kasarno. Tudi bi boljševizem podpisal sam sebi smrtno obsodbo, če bi mislil na trajno vzdrževanje industrialnega militarizma. Zakaj nobeno delavstvo ga ne bi trajno trpelo. Ali načelna izjava računa vendar, da bi prehodna doba precej dolga in pravi: "Prisilna sredstva se bodo tem manj rabila, čim bolj se bo razvijal sistem socialistično gospodarskega reda, čim boljši postanejo delovni pogoji in čim višja postane stopnja naraščajočih garancij." Prehodna doba obsega torej lahko nekoliko generacij. Socialistično gospodarski red se bo še le razvijal.

S tem je povsem jasno povedano, da nima Rusija še socialističnega gospodarstva. Mnogo jih je bilo, ki niso verjeli nam, ko smo dejali, da ga ne more imeti. Smatrali so nas za obrekovalce. Nemara bodo verjeli boljševikom samim.

A če imajo dobro voljo, da prevdarijo vse skupaj, pridejo lahko do spoznanja, da so do cilja, ki faktično tudi v Rusiji ni dosežen, lahko različne poti in da so druge lahko enako dobre, v gotovih razmerah lahko tudi boljše od ruske. Vsekakor so boljše tedaj, če je po njih mogoče priti naprej in kjer po ruski to ne bi bilo mogoče.

Večkrat smo dejali, da je največja vrednost ruskega eksperimenta v tem, da daje vsem socialistom in sociologom ogromen material za učenje. Kdor zna premagati predsodke, mora danes priznati, da je res tako in da velja to pozitivno in negativno: Lahko se naučimo, kaj je priporočljivo, pa tudi, kaj ni. In za delavstvo je nadvse važno, da se poglobi v te nauke.

Mednarodni socialistični kongres.

Kongres socialistične Internacionalne je sklican.

Sadruge Camille Huysmans, tajnik socialistične in delavske Internacionalne, je povabil vse socialistične in delavske stranke oziroma organizacije, ki sprejemajo socialistična načela, na kongres, ki naj se snide dne 31. julija t. l. v Ženevi.

Načela, katerih priznanje je merodajno za priustitev na kongres, so sledeča:

1. Politična in gospodarska organizacija delavskega razreda za zrušenje kapitalistične oblike družbe, za doseg popolne svobode za ljudstvo s pomočjo politične moči in socializacije produkcijskih in izmenjevalnih sredstev, to se pravi, za preuredbo kapitalistične družbe v kolektivistično.

2. Mednarodna enotnost delavske akcije v boju z jingoizmom in imperializmom in v delu za sočasno potlačanje militarizma in oboroževanja, z namenom, da se ustanovi resnična Liga narodov, ki obsega vse narode, gospodarje svoje usode in vzdrževalce svetovnega miru.

3. Obramba interesov zatiranega ljudstva in podjarmljenih narodov.

Predlagani dnevni red obsega:

A) Konstitucija Internacionalne, izdelana v Lucernu.

B) Vprašanje mednarodne enotnosti, predlagane na konferenci v Rotterdamu dne 25. marca 1920.

C) Vprašanje odgovornosti, predlagano v Bernu na zboru od 2. do 10. februarja 1919. Razne skupine in stranke podajo o tem poročila pred 15. t. m. in ta poročila bodo služila za podlago posvetovanju kongresa.

D) Splošna mednarodna politika.

V tem je obseženo:

a) Mir in Liga narodov, predlagana v Lucernu.

b) Demokracija proti diktaturi; o tem bo poročal poseben odbor.

c) Socializacija; tudi ta predmet je izročen posebnemu odboru.

d) Politični sistem socializma; poroča poseben odbor.

e) Delavsko zakonodajstvo.

f) Kolonijalna politika.

g) Izseljevanje; poroča Poale Sion kot predlagatelj.

h) Draginja. Ta predmet so predlagali Belgičani v Rotterdamu.

i) Organizacija socialističnega delavskega tiska.

* * *

V svojem povabilu pravi sodrug Huysmans: "Mislimo, da je pravilno postaviti vprašanje enote Internacionalne na čelo razprav. Po našem mnenju ni v sedanjosti s stališča razvoja in uspeha delavskega gibanja noben problem bolj važen.

To je velika ideja enote, ki je poživila velike ljudi Internacionalne od Marxa do Jauresa in Bebla, apelujoča na delavce vseh dežel, da se združijo. Ta ideja je pred vojno privlačila najiskrenejšo pozornost vseh kongresov.

Vojna je presenetila socializem in zadržala njegovo organizatorično delo. Vzdržala in povečala je razlike, in v uri revolucije smo videli stranke, ki so bile deli Internacionalne, v vzajemnem boju, da bi si osvojile ali ohranile moč.

Po premirju, čim se je pokazala možnost spojitve, so se stranke, pripadajoče Internacionalni, ki so tudi med vojno čutile potrebo preustrojenja, sešle v Bernu (od 2. do 10. februarja 1919). Poverile so nalogo omenjenega preustrojenja stalni komisiji, ki je bila ustanovljena z odobritvijo vseh na konferenci zastopanih strank.

Ta komisija se je lotila svojega dela z edino željo, da posluži interesom delavskega gibanja. Trudila se je, da bi izpolnila dolžnosti svoje naloge in spravila sekcije skupaj na dveh konferencah, v Amsterdamu (od 20. do 29. aprila) in v Lucernu (od 1. do 10. avgusta 1920).

V Lucernu je bilo s soglasjem vseh sekcij, tudi tistih, ki so se bile od tega časa ločile od naše organizacije, sklenjeno sklicati splošen kongres v Ženovo. Kongres naj bi se bil vršil meseca februarja 1920. Na predlog avstrijske socialne demokracije in v interesu namena se je kongres odložil do 31. julija in naslednje dni. Rotterdamska konferenca je ostala pri tem datumu.

Vojna, ki je vrgla iz ravnovesja ljudi, stranke in reči, je prepričala vse dele delavskega gibanja o potrebi skupne akcije. Pokazala jim je nevarnost neenotne akcije. Povojna situacija zahteva skupno delo, in odstranjenje od njega pripravlja nevarnost brezbriznosti za načela in naloge, določene na velikih sestankih mednarodnega gibanja. Ena glavnih nalog Internacionalne mora biti uvedba discipline v svojo akcijo.

Obenem bo morala Internacionala, čim bolj bo od svojih organizacij zahtevala združitev za delo na podlagi splošnih načel, tembolj vpoštevati razmere in stopnjo političnega razvoja, na kateri se nahajajo njene narodne sekcije. Tem bolj se mora tudi sekcijam zaupati, da uveljavijo tiste dnevne metode akcije, ki po njih nazorih najboljše drže k socialističnemu preustroju, k ustanovitvi kolektivističnega ali komunističnega režima, ki je njih cilj in cilj vse Internationale.

To široko pojmovanje, ki mora biti ločeno od politike osamljenja, izključevanja in razdeljevanja, se nam zdi bistveno za obstoj Internationale v sedanji dobi. Ono mora biti temelj zaželjene rekonstrukcije in združitve vsega delavstva in vseh socialističnih sil po vsem svetu.

V tem duhu mora ženevski kongres rešiti politične in gospodarske probleme, s katerimi bo imel opraviti.

S kakšnimi sredstvi zavaruje socializem in napravi trajne revolucionarne pridobitve in družabno preosnovo samo? Ali pojde to z metodo večinskih strank, s pretvarjanjem evoliucijskih političnih demokracij v socialno demokracijo, s katero zmaga nadvlada proletariata? Ali pojde to z metodo diktature manjšine? Kako se bo konstruktivna socialna organizacija vodila, kako izvajala v produkciji in v razdeljevanju bogastva? Kako se uresničuje socializacijske ideje, ki morajo odstraniti kapitalizem, pod vodstvom in demokratično kontrolo strokovnih organizacij, kooperativnih družb in delavskih svetov? To so nekatera vprašanja, o katerih bomo morali razpravljati na kongresu, ki določi naše stališče o političnem sistemu socializma.

Obenem bo moral ženevski kongres študirati konkretno politiko, ki jo mora Internacionala voditi z ozirom na mednarodne zunanje odnose. Izreči bo moral, kako vložiti delavski razred življenje v Ligo narodov, kateri ne morejo dati vlade in buržoaziji ne življenja ne sile, z ozirom na to, da se ohrani svetovni mir kakor tudi svoboda velikih in malih narodov, in da se organizira izmenjava blaga, ki naj omogoči narodom, da popravijo nesrečo in bedo, povzročeno od vojne.

Medtem ko bo reševal te velike probleme, je Internacionala sklenila rešiti v Ženevi problem enote delavskega gibanja.

Prepričani o potrebi velikega poizkusa, ki bi zagotovil enoto na podlagi tradicionalnih načel razrednega boja in mednarodne akcije, namenjeni, da se varujemo vsakega izključevalnega cepljenja ali razkropitve, ki bi z ustanovitvijo raznih Internacional ne ustanovilo nobene in bi bilo vir slabosti, ne pa sile. Vas vabimo na ženevski kongres. Na ta kongres ne vabimo le pridruženih sekcij, ampak vse organizacije, ki jih oživlja ta volja enotnosti.

Da se omogoči udeležba tudi zadnjim, je rotterdamska konferenca sklenila, da se nepridružena organizacija lahko podeli debat v po-

svetovalni vlogi in si tako pridržijo svobodo končnega sklepa.

Prepričani smo, da ravnamo na ta način najobzirneje, da združimo vse socialiste, strokovne in kooperativne organizacije delavskega razreda, ki sprejemajo naša splošna načela.

V teh razmerah ne more imeti nobena sekcija izgovora, da se ne bi udeležila kongresa v Ženevi. Če ne prinese to stremljenje enote, bo vsaj vsakdo pred delavstvom sveta nosil svojo odgovornost.

Upozarjamo na sledeča pravila:

a) Vsaka združena narodna sekcija pošlje na kongres lahko najmanj šest delegatov, največ pa toliko, kolikor se jih vjema z dvojnim številom glasov po sledeči, provizorično sprejeti cennitvi na konferenci v Lucernu:

30 glasov — Nemčija, Zedinjene države, Francija, Velika Britanija, Rusija.

24 glasov — Italija.

15 glasov — Avstralija, Avstrija, Belgija, Švedska, Čehoslovaška, Ukrajina.

12 glasov — Argentina.

10 glasov — Danska, Holandska, Ogrska, Poljska, Švica.

8 glasov — Finska, Norveška, Jugoslavija.

5 glasov — Južna Afrika, Bolgarska, Španija.

4 glasove — Armenija, Kanada, Palestina, Gruzija, Litva.

3 glasove — Grška.

2 glasova — Bolivija, Chile, Estonsko, Irska, Lotiška, Peru, Portugalsko in Rumunija.

1 glas — Luksemburg.

Imena delegatov s prispevki morajo biti v rokah tajnika Internationale vsaj mesec dni pred kongresom, to je najpozneje do 1. julija 1920. Pooblastila pregleda internacionalni svet, ki se snide v ta namen na predvečer kongresa in poda svoje poročilo.

Nobene sekcije ne more zastopati na kongresu član ali člani druge sekcije.

Združene narodne sekcije, ki niso poravnale svojih prispevkov v tem in v zadnjem finančnem letu, ne bodo pripuščene na kongres.

Obenem z generalnim kongresom bodo organizirane:

a) Paralelna konferenca parlamentarnih reprezentantov socialističnih in delavskih parlamentarnih skupin za ustanovitev stalne komisije socialističnih in delavskih parlamentarnih skupin, ki naj bi se bavila s skupnimi akcijami med parlamentarnimi strankami v raznih deželah z izmenjavo informacij in študijem vprašanj skupnega interesa, in ki naj bi odločala o korakih, potrebnih za doseg splošnega sprejetja tistih ukrepov, ki naj uvedejo enako mednarodno delavsko višino.

b) Sočasna tiskovna konferenca, kateri bo priporočano, da preštudira vprašanje ustanovitve mednarodnega brzojavnega urada.

Prosimo socialistično delavsko časopisje, da posveti tej okrožnici kolikor mogoče prostora.

Z bratskim pozdravom

Camille Huysmans, tajnik.

V Bruslju, dne 10. aprila.

Za danes objavljamo to vabilo, ki je po našem globokem prepričanju tako važno, da ga ne bi smela prezreti nobena delavska, zlasti pa nobena socialistična organizacija. Kongres v Ženevi postane lahko rešen, ali pa usodepoln za vse delavsko gibanje. Odvisno bo to le od delavskih organizacij samih. Dvoje je potrebno, da postane uspešen in povrne delavskemu razredu bojno silo, ob katero so ga pripravile vsakovrstne po vojni povzročene in vojni sledeče zmede: Udeležba z dobro voljo in brez predsodkov, in vzajemna toleranca v rečeh, ki se ne tičejo temeljnih načel, ampak le taktike ali detaljnih nazorov.

Če pridejo delegati s temi instrumenti oboroženi na kongres, tedaj postane Internacionala lahko to, kar bi morala biti. Čim se ustanovi le ena separatistična Internacionala, ji bodo neizogibno sledile druge, kajti čim se prične cepitev zaradi taktike, zaradi metod, zaradi temperamenta in takih reči, ne more biti cepljenju ne konca ne kraja. Taki nazori, ki so pogostoma odvisni le od različnosti čustvovanja, se ne morejo nikdar spraviti pod en sam klobuk in enota je le tam mogoča, kjer se zahteva priznanje načel in skupnost cilja, pa se ne poskuša uniformiranje vseh glav in src.

Kongres lahko izvrši to nalogo, če bo v organizacijah dovolj tiste treznosti, ki je v sedanjih dneh zlata vredna. In če se to zgodi, bo delavstvo zopet močno in sposobno, da doseže svoje velike cilje v dohledni dobi. S tega stališča smatramo ta kongres za najvažnejšo delavsko prireditve izza vojne in bomo o njega sklicanju še obširneje govorili.

AMERIŠKI GENERAL HVALI BOLJŠEVIKE.

"Boljševizem je beseda, katere pomen se v Zedinjenih državah žal pojmuje v najslabšem smislu", je dejal major-general William S. Grave, glavni poveljnik ameriških čet, ki so zapustile Sibirijo.

"Pod imenom boljševik si ljudje takoj predstavljajo v svojih mislih razkačenega anarhista, ki drži v eni roki bombo, v drugi pa bakljo", je dejal Grave.

"Toda boljševiki v Sibiriji delajo za mir in blagostanje dežele. Moje prepričanje je, da si prizadevajo biti ljudem pravični. Oni obžalujejo umore in krvoprelitje, ki se je izvršilo predno so prišli na krmilo v Sibiriji, pa si zelo prizadevajo, da bi te razmere odpravili enkrat za vselej."

To vest so prinesli razni kapitalistični listi, toda tako skrito, da je poprečen čitatelj ne more lahko najti, medtem ko prinašajo napade na boljševike na prvi strani in z velikimi črkami.

Pa pravijo, da ni razrednih interesov.

Platforma socialistične stranke za leto 1920.

V narodni kampanji za leto 1920 poziva socialistična stranka delavstvu z rokami in možgani, kakor tudi državljanom, ki verujejo v politično svobodo in družabno pravičnost, da naj osvobodijo deželo zatirajočega gospodstva starih političnih strank in vzamejo vladno v svoje roke pod zastavo in po programu socialistične stranke.

Kraju se bližajoča administracija zapuša kakor demokratične in republikanske administracije prejšnjih časov za seboj sramoto brezvestno prelomljenih svečanih obljub in prevare javnega zaupanja.

Dobila je ljudske glasove na podlagi platforme miru, svobodomiselnosti in družabnega izboljšanja, toda vrgla je deželo v opustoševalno vojno in uvedla režim despotizma, reakcije in zatiranja, ki nima para v zgodovini republike.

Obljubila je ameriškemu narodu pogodbo, ki bi zagotovila svetu vladno mednarodne pravice in resnično demokracijo. Dala je svojo odobritev in podporo zloglasnemu paktu, ki je bil sestavljen za zaprtimi vrati od roparskih starih državnikov evropskega in azijskega imperializma. Na podlagi tega pakta so se izvršile aneksije proti volji prebivalstva, dežele so bile odrezane od virov njih življenja in narodi, ki so iskali svojo svobodo v smislu splošno razglašane pravice samoodločevanja, so bili brutalno napadeni z nasiljem orožja, intrigami in izstradano blokado.

Milijonom mož, ki so riskirali na bojnem polju svoje življenje, ljudstvu dežele, ki je dajalo brez skoposti svoje moči in svoje imetje, da podpre vojno, je demokratična administracija kazala sijajni ideal zveze narodov vsega sveta, organizirane za ohranitev trajnega miru na podlagi pravičnosti in svobode. Namesto tega je pomagala nazadnjaški zvezi imperialističnih vlad, zvezanih, da strahujejo svobodne narode, da potlačijo vlade delavskega razreda in nadaljujejo sovraštvo in boje.

Na ta način pospešujoča namene reakcije in nasilja onkraj oceana, je naša vlada doma zatirala splošno čislane in temeljne pravice državljske svobode.

Pod pretvezo vojne nujnosti so bili izvrševalni glavar republike in nastavljeni načelniki njegove administracije odeti z diktatorskimi močmi, ki so se često izvajale samovoljno, in kongres je sprejemal zakone, ki so odprto in direktno kršili ustavne varščine svobode mnenja.

Na stotine državljanov, ki so dvigali svoj glas za vzdrževanje in ohranitev političnih in industrialnih pravic v teku vojne, je bilo obtoženih na podlagi zakona o špionaži in so bili sojeni v ozračju predsodkov in histerije. Mnogo njih sedi danes v ječah, ker so se upali zagovarjati tradicije, ki so bile tej deželi nekdanj svete.

Predstavniki zvezne vlade so nepostavno preiskavali hiše in zborovalne prostore ter ovirali ali pa razbijali mirne sestanke državljanov.

Glavni poštar je uvedel cenzuro časopisja, ki je bolj avtokratična, kot jo je kdaj trpel kak absolutistični režim, ter je dražil in uničeval publikacije zaradi njih naprednih političnih in gospodarskih nazorov s tem, da jih je izključeval iz poštnega prometa.

In ko je bila vojna v resnici že davno končana, se administracija ni ustrašila nadaljevanja svoje taktike zatiranja in terorizma pod praznimi izgovori in hipokritično odejo vojnih ukrepov.

Naložila je praktično neprostoovoljno tlačanstvo in hlapčevanje številnemu razredu ameriških delavcev, odrekajoča jim pravico, da smejo zapustiti delo, in jih je silila, da so morali sprejemati nezadostno plačo in neugodne delovne pogoje. Zadala je grd udarec tradicionalni ameriški pravici zavetja z deportiranjem stoterih tujezemskih delavcev na zahtevo administracije, edino na podlagi suma, da goje radikalne nazore, in večkrat z nepoštenimi nameni, da se uduši štrajk delavcev.

V kratki dobi treh let se je naši liberalno se imenujoči administraciji posrečilo podkopati prave temelje politične svobode in gospodarskih pravic, ki jih je ta republika zgradila v stoletju boja in napredka.

Pod plaščem napačnega in bolehnega patriotizma, in pod zaščito vladnega terorja je demokratična administracija dala vladajočim razredom neomejeno pravico da oplenjujejo ljudstvo s skrajnim izkoriščanjem dela, z izsiljevanjem ogromnih profitov in z navijanjem cen za življenske potrebščine. Profitarstvo je postalo brezobzirno in neukrotljivo; iz trpljenja in mizerije ljudstva so kapitalisti kovali milijarde. Ameriška finančna oligarhija je postala na svetu gospodujoč faktor, medtem ko postajajo razmere ameriškega delavstva od dne do dne nesigurnejše.

Odgovornost za vse to pa ne pada le na demokratično administracijo. Republikanska stranka je po svojih zastopnikih v kongresu in drugače ne le odprto prizanašala političnemu zločinu zadnjih treh let, marveč je skušala prekašati v orgijah politične reakcije in represije demokratično nasprotje samo. Njena kritika demokratične administracije označuje to za premalo reakcionarno in drastično.

Amerika je sedaj na razpotju. Če bo zatiranju politične svobode in osredotočenju gospodarske sile v rokah nekaterih posameznikov dovoljeno, da se razvija dalje, more to imeti le eno posledico: Izpremenitev te dežele v državo kapitalističnega despotizma.

Socialistična stranka svari. Ona poziva ljudstvo, naj porazi obe stari stranki pri volitvah in izvoli kandidate socialistične stranke, da se obnovi politična demokracija in uvede popolna industrijalna svoboda.

V doseg tega cilja se socialistična stranka zavezuje na sledeči program:

Inozemske zadeve.

1. Vse terjatve Zedinjenih držav proti zavezniškim deželam za posojila, dana tekom vojne, naj se črtajo na podlagi sporazuma, da se črtajo istotako vojni dolгови med prizadetimi deželami. Prizadetim

narodom v Evropi naj se da, z namenom, da se jim pomaga obnoviti razdejan svet, kredit, stroji in surovine v največji meri.

2. Vlada Zedinjenih držav naj podvzame korak, da se razpusti ničvredna organizacija, znana pod imenom "Liga narodov", ter ustanovi mednarodni parlament, sestavljen iz demokratično izvoljenih zastopnikov vseh narodov sveta, sloneči na priznanju enakih pravic, na načelih samoodločevanja, pravice narodne eksistence kalonij, svobode mednarodne trgovine in trgovskih potoj na vodi in na suhem, in splošne razorožbe; njegova naloga bodi, da preuredi mirovno pogodbo po načelih pravičnosti in sprave.

3. Zedinjene države naj odpro takoj trgovske in diplomatske zveze z Rusijo pod sovjetsko vlado. Enako naj takoj prizna neodvisnost irske republike.

4. Zedinjene države naj proglase za stalno načelo svoje zunanje politike, da ameriški kapitalisti, ki dobe koncesije ali vložijo svoj denar, store to na svoj lastni riziko, in pod nobenim pogojem naj naša vlada ne stopa v diplomatska pogajanja ali razprave, niti naj ne posega po orožju, kjer gre za zahteve tuje lastnine.

Politične zahteve.

1. Ustavna svoboda govora, tiska in zborovanja naj se vrne ljudstvu in v ta namen odpravi zakon o špionazi in vsi drugi represivni zakoni, prepove pa naj se neopravičeno prilaščanje oblastne sile.

2. Vsa zasledovanja po zakonu o špionazi naj se opuste in osebe, ki so v ječah zaradi domnevanjih prestopkov, izvirajočih iz religioznega prepričanja, političnega mnjenja ali industrijalne aktivnosti, naj se popolnoma oproste in takoj osvobodijo.

3. Noben inozemec naj ne bo deportiran iz Zedinjenih držav zaradi njegovih političnih nazorov ali zaradi sodelovanja v delavskih bojih, v nobenem slučaju pa ne brez pravilne zaslišbe, na podlagi določene obtožbe.

4. Moč sodišč, da morejo ovirati delavce v njih bojih proti delodajalcem z izdajanjem sodnijskih prepovedi in drugače, kakor tudi moč razveljavljanja po kongresu sprejetih zakonov, naj se odpravi.

5. Zvezne sodnike naj voli ljudstvo, ki naj ima pravico odpoklica.

6. Predsednik in podpredsednik Zedinjenih držav naj bosta voljena potom direktnih in splošnih volitev in podrejena odpoklicu.

7. Volilna pravica naj bo enaka in neomejena v dejstvu in v zakonu za vse moške in ženske po vsej deželi.

8. Ustava Zedinjenih držav naj dobi dodatek, ki naj ojača sigurnost civilne in politične svobode in odpravi vse ovire industrijalnih in družabnih reform — vstevši izpremembe, ki so navedene v tem programu. Izprememba dodatka je odvisna od večine splošnih volilcev po njih lastni iniciativi, ali pa po iniciativi kongresa.

Zahteve glede na socializacijo.

1. Vsa podjetja, ki so bistveno potrebna za obstoj in blagostanje ljudstva, kakor železnice, ekspre-

sna služba, plovba, telegraf, telefon, rudniki, oljni vreli, strojne sile, žitne shrambe, klavnice, hladilnice in vse nacionalno obsežne industrije prevzame dežela.

2. Vso industrijo ki je javna last, naj upravljata skupno vlada in zastopniki delavstva, ne za dohodke ali profit, temveč edino z namenom, da se zasužura pravična odškodnina in človeške razmere delaveem in uspešna ter primerna služba za občinstvo.

3. Vse banke naj prevzame vlada, ki naj jih zedini v enoten javen bančni sistem.

4. Poslovanje zavarovalnic naj prevzame vlada in naj jih raztegne tako, da bodo vključevale zavarovanje proti nezgodam, boleznim, onemoglosti, starosti in brezposelnosti brez prispevkov od strani delaveem.

5. Kongres naj sprejme določbe štirinajstega dodatka, tičočega se črnecev, in zvezna vlada naj sprejme izdatne zakone, ki naj zasigurajo črnem popolne državljanske, politične, industrijske in izobraževalne pravice.

Industrijske zahteve.

1. Kongres naj sprejme izdatne zakone za odpravo otroškega dela, za določitev minimalne plače, osnovane na ugotovljenih izdatkih za dostojno življenje, za zaščito sezijskih delavcev in nezaposlenih delavcev proti zatiranju, za odstranitev detektivskih in stavkaških agentur ter za določitev krajšega delovnika v soglasju s povečano industrijsko produktivnostjo.

Kultura na Ogrskem.

Ogrska je dandanes nedvomno najbolj barbarska dežela v Evropi. To se kaže v velikem, to se kaže v malem. Nepozabljeni so justični umori, s katerimi je hotela vlada belega terorja zastrašiti prebivalstvo, da bi tako utrdila svojo uzurpirano moč. V eni vrsti s tem stoje navadni umori, o katerih ve vsa dežela, da so jih izvršili tolovaji vladajoče reakcije iz najpodlejših političnih namenov, pa se vendar ne bavi nobeno sodišče z njimi. Ne da ne bi imela justica ali kar se že na Ogrskem tako imenuje, nobenih sredstev za nastop proti krivcem; namenom se pušajo morileci pri miru in od vladne strani se jim daje potuha.

Na dunaju izhajajoči list "Beszi Magyar Ujsag" je objavil strogo zaupno vlogo bivšega justičnega ministra Stefana Barezyja, ki jo je bil poslal vrhovnemu poveljniku madjarske armade, regentu Horthyju, v zadevi groznih umorov v Keeskemetu, o katerih smo svoječasno poročali. Omenjeni spis razlaga, da je za kaznovanje morilecev, ki so pripadali armadi, poklicano vojno sodišče, in naglašja, da je justično ministrstvo štirikrat zahtevalo preiskavo in kaznovanje morilecev, ki jih pozna ves svet, da pa so bile vse njegove vloge zaman. Spis trdi, da je one grozne umore izvršila tolpa oficirjev in civilistov, in razglaja, kako mora priti Ogrska in pravni red v deželi ob vsak dober glas, če ostanejo krivci

nekaznovani. Justični minister Barezy je poslal prepise svojih vlog ministrskemu predsedniku, ministru za notranje zadeve in vojnemu ministru. A kakšen je rezultat? ... Pred par tedni je bila pri regentu konferenca, ki se je izrekla za to, da se ustavi vsaka preiskava, in tako se je tudi zgodilo.

Kaj naj se misli in kaj naj se pravi o taki vladi? Kako naj se umor drugače imenuje kakor umor? Vlada, ki trpi proste umore, ki ščiti navadne morilce in jim daje potuho, se ne more imenovati drugače, kakor vlada morilecev.

Kdo bi se upal ob takih razmerah govoriti o kulturi na Ogrskem? Res je sicer, da ni bilo tega blaga tam nikdar v izobilju, toda nikdar ni bila dežela tako v blatu, kakor je sedaj, v dobi "vračajočega se reda". Barbarom, ki so ugrabili vladno moč se pa zdi potrebno ob vsakem koraku posebej dokazati, da jim je zoperno vse, kar diši količkaj po civilizaciji in da jim je povratek v čase Arpada najvišji ideal.

V dunajski "Arbeiter Zeitung" na primer čitamo:

Pač ga ni na Ogrskem polja javnega življenja, ki bi bilo varno belih teroristov. Poročajo se je že, da je bil ves vseučiliški obrat podvržen oficirjem brahijalne sile. Brez priporočila petih oficirjev se ne sme sploh nihče vpisati na vseučilišču. Tisočerm dijakom se je na ta način onemogočilo nadaljevanje začelih študij. Značilno je za malo razvito samospoštovanje — da rabimo blag izraz — profesorjev budimpeštanskega vseučilišča, da so se brez besede vdali temu diktatu mladoteroristov. Vsaka visoka šola ima svojo posebno brahijalno četo, ki drži ne le dijake, ampak tudi profesorje na uzdi. Po Veliki noči so se po preteku mnogih mesecev zopet pričela predavanja na vseučiliščih, in kakor poroča konservativni "Budapesti Hirlap", so zjutraj tega dne "brahijalne čete zasedle svoje postojanke na vseučilišču". Od predavanj nepriljubljenih ali iz kakršnega koli vzroka sumljivih profesorjev, če niso že pregnani, odvrčajo dijake enostavno straže. Tako poročajo, da je moral profesor za notranje bolezni in ravnatelj klinike Valini, ki je imel navadno po 1500 poslušalcev, predavati sedmim dijakom. Tudi izven Ogrske, zlasti v Angliji znanega profesorja zgodovine Marvzalijsa je rektor pozval, da naj "zaradi obnovitve miru na vseučilišču" prosi za dopust in ustavi svoja predavanja.

"Očiščenje gledališč izvršujejo prav pridno oficirji brahijalne sile in mladomadjari. Vsak igralce je bil podvržen nekakšnemu opravičevalnemu postopanju. Oskarja Beregijsa, zastopnika klasičnih tradicij, ki je igral dlje časa pri Reinhardtju v Berlinu in je spadal med prve sile narodnega gledališča, so "Prebujeni Madjari" pregnali iz narodnega gledališča; tisti večer, ko bi bil moral Beregi nastopiti, je oborožena tolpa, ki je štela več sto mož, oblegala gledališče in izsilila izpremembo repertoarja. Beregi je moral opustiti svoje mesto in se izseliti z Ogrskega. Na velikonočno nedeljo je tolpa brahijalnih oficirjev in "Prebujenih Madjarov" vdrla v opero in prepredila nastop baritonista Ljudevita Rozse; dasi je ob-

činstvo energično nastopilo proti vlomilem, se je predstava prekinila in Rozsa se namerava izseliti v Zedinjene Države. Njegov greh je v tem, da je žid, oziroma da je bil žid, kajti dal se je krstiti. Zdi se pa, da mu ni to nič pomagalo. V nekem drugem zabavišču so tisti večer preprečili predstavo "nepri-ljubljenega pisatelja" ...

Kako se časi vendar izpreminjajo! Stara Avstrija je pač še vsakomur v živem spominu, kdor je bil kdaj tako "srečen", da se je smel imenovati nje-nega podanika. A kako izgleda sedaj v tej Avstriji?

Ko je v Nemčiji Kapp napravil poizkus s svojim monarhističnim pučem, so tudi avstrijski monarhisti napeli učesa. Socialisti so takoj sklenili pokazati tem gospodom, da ne pojde njih pšenica v klasje in so priredili na Ringu veliko demonstracijo. Te se je udeležila tudi takozvana ljudska bramba, sedanje avstrijsko vojaštvo. O tem poroča dunajska "Arbeiter Zeitung":

"Prva je bila ljudska bramba na Ringu. Njena udeležba pri demonstraciji je bila dvojne vrste. Večji del je ostal v kasarnah do štirih popoldne v pripravi, okrog širitisoč brambovec od vseh bataljonov je bilo pa poslanih na Ring. Le iz arzenala ni prišel nihče. Tam je bila vsa ljudska bramba v pripravi in dopoldne je imela shod. V ostalih kasarnah so bili shodi popoldne.

Ob osmih zjutraj so odkorakali brambovi iz kasarn in vsi so bili oboroženi. Vsak bataljon je prinesel svojo zastavo in pripeljal godbo s seboj. Ob devetih se je pričelo defiliranje pred parlamentom. Državni tajnik dr. Deutsch, podtajnik dr. Weiss, člani državne eksekutive in člani dunajskega izvrševalnega odbora ljudske brambe so stali pred vodnjakom. Ulica je bila polna gledalcev. Godba je dala znamenje za pričetek. Cestna železnica se je ustavila in bataljon za bataljonom je korakal mimo z vihrajočo rdečo zastavo. Na čelu je korakal deželni poveljnik polkovnik Haas. Zastave so se poklonile pred gledaleci, ki so se odkrili v znamenje spoštovanja. Defiliranje je trajalo pol ure, in ko so zadnji brambovi korakali mimo, je množica demonstrirala z burnimi klicmi ..."

Nekoliko drugače izgleda na Dunaju vsekakor kot v časih, ki smo jih poznali. Ni se čuditi, da niso te izpremembe všeč javnim in zakrinkanim monarhistom, katerih imajo na Dunaju dve vrsti: Stare švaregelberje, ki si ne morejo sveta predstavljati brez Habsburžanov, in oltajčarje, ki gore za Hohenzollerne. Ponesrečeni Kappov puč je pa poparil obe sorti in zdi se, da ne morejo sedaj nič drugega, kakor kuhati jezo, kar se jim iz krščanskega usmiljenja lahko privošči.

Včasih so dejali, da je politika previsoka za ljudstvo in da so le posebni izvoljenci poklicani za ta posel. Ko je ljudstvo dobilo volilno pravico, se je izkazalo, da je bila to laž. Sedaj govore tako o diplomaciji. In tudi to je laž.

ETBIN KRISTAN:

ANTON GRABIČ.

(Nadaljevanje.)

Družba je prikorakala do lesene stavbe, podobne vojaškim barakam, ki jih je bil včasih videl v domovini, kadar ni bilo v navadnih vojašnicah dovolj prostora za vojake. V veliki, zelo priprosti sobani je bilo nekoliko kupov slame in par lesenih klopi. Debeli vodja je ukazal pravično razdeliti slamo in odprl vrata v drugo, manjšo sobo, kjer je bil kup na videz umazanih pokrival. Vsak si je smel vzeti eno, am so bile tudi razne posode, ki naj bi zjutraj služile za umivanje.

"Brez skrbi ste", je dejal debeluh, "po noči se vam ne zgodi nič; za to bo skrbela straža. Toda pazite, da ne bo zopet škandala. Tudi na to bo pazila straža. Kadar opravite tukaj, se zaradi mene lahko vsi pobijete. Škode ne bo velike. Ampak kdor mi tukaj začne prepir ali pretep, naj se pazi. Šale ne bo ... Kdor je lačen, naj pove. Denarja naj da, pa dobi sem sendviče. Zapustiti pa ne sme nihče tega prostora do jutra. In potem glejte, da se naspite. Zjutraj bo treba vstati".

Grabič je bil torej v ječi. Najeli so ga za delo. Misli je, da doživi kos romantike. In sedaj je tukaj, pod stražo, priklenjen v prostoru, katerega ne sme zapustiti ... Na hrano ni mislil in čudil se je, da so nekateri naročali jedi kakor v pravi gostilni.

Vodja je odšel in ko so se vrata odprla, je bilo na ulici opaziti policiste. Nekaj se je Grabiču skrčilo v prsih. Napravil si je posteljo in legel. Zaspati ni mogel. Noč je bila brezkončna. Duša mu je bila polna brezmočnega upora in sovraštva. Ali nejasno je bilo. Pravega predmeta za sovraštvo ni poznal. Najbolj se je obračal njegov bes proti njemu samemu. Proti jutru je od prevelike utrujenosti zadremal in ko je bilo treba vstajati, je bil izmučen, kakor še nikdar ne. Zlovoljen se je za silo umil, odnesel svojo slamo na kup in potem topo sedel na lestvi, katere ni bil videl prejšnji večer. Leno je zrl predse, a videl ni ničesar. Le čudil se je, kako more biti glava tako prazna, kakor da je življenje zapustilo telo.

Ko so bili vsi napravljeni, so dobili kave, oziroma tekočino, ki je bila kavi nekoliko podobna, kruha in slanine za zajtrk. Grabiču se je zdelo, da je šlo vsem v tek in da so uživali to jed kakor iz stare navade. Njemu se je studila, toda lačen je bil tako, da je siloma premagal odpor in nekoliko utišal želodec.

Po zajtrku je prišel debeli vodja. Ogledal se je po sobi, tuptam je kaj ukazal, a ko je prišel do Grabiča, ga je poklical v sosedno sobo.

"Včerajšnja afera je bila vroča, kaj?" je vprašal, kakor da govori o kupčiji na semju.

"Sedaj vendar izvem, kaj da bo," je pomislil Grabič in nehote se je oddahnil.

Vodja je najbrže mislil, da vzdihuje. Nasmešnil se je in dejal:

"Vam, da je bilo trdo. Govoril sem z gospodarji in jim povedal, kako korenjaško ste se držali. Take reči znamo ceniti. Takoj, ko sem vas videl, sem spoznal, da ste drugačen, kakor ta drhal. Nič me ne briga, kako ste zasli sem, ali če imate dobro voljo, vam ne bo žal. Za težko delo niso vaše roke, tukaj pa potrebujemo tudi glave in to imate morda na pravem mestu. Poslušajte me. Za druge boste delavec kakor vsi. Ne bo se vam treba napenjati, saj se nihče ne razčesne pri tem delu. Ta sodrg ve, da ni najeta za pravo delo in bo čuvala svoje mišice, kakor da so iz zlata. Eno oko moramo imeti vedno zatisnjeno, pogostoma pa tudi oba. Toda na to svojat se sploh ni zanašati. Noben trenotek ne morete vedeti, kaj se zgodi prihodnji hip. Lahko se stépo med sabo, lahko postanejo predrzni in zahtevajo nemogoče reči. Vse muhe imajo v glavi in včasi jih ne bi niti satan ukrotil. Primeri se lahko, da bi potrebovali pomoči in to sem vam hotel povedati. Bodite na moji strani, imejte odprte oči in ušesa, pa boste lahko zadovoljni z menoj. Kadar bo tukaj vsa stvar končana in se ta sodrga razkropi, vam ne bo treba trkati na zaklenjena vrata. Imeli bomo prostorček za vas, če ne tukaj, pa drugod."

Obmolnil je, kakor da pričakuje odgovor. Grabiču pa se je vrtelo v glavi in vrtelo se mu je pred očmi. Če bi bil prišel mož ob drugem času, bi bil nemara lahko zbral svoje misli in odgovoril pametno. Toda ko je bil Grabič poklican na ta razgovor, je pričakoval razodetje, da čaka policija nanj in da je treba iti v zapor. Kaj naj bi moglo priti izza včerajšnjega dogodka? Ali je bilo njegovo mišljenje neumno? Naj je bilo kakršno koli, tako je mislil in debeluh ga je presenetil. In sedaj ne more jasno gledati in misliti. Težak kamen je tiščal na možgane. Vodja ga je rešil z vprašanjem:

"Ali velja?"

Za Grabiča je bila res odrešitev. Da je le zadonela beseda, da se je zgenilo, kar mu je hotelo zdrobiti lobanjo. Vse drugo je bilo ta trenotek manj važno. Stisnil je vodji roko in ta ga je potrepal po rami kakor v pritrdilo.

Kmalu zatem so odpeljali vso četo na delo. Zopet je policija skrbela za njeno varnost in zopet se je zdelo Grabiču, da jih vodijo namenoma po odleglih ulicah. Ta previdnost ga je jezila. Bilo je, kakor da koraka tolpa strahopetcev, boječa se neznanih nevarnosti, kakor se boje otroci in ljudje otroško nerazvitega duha iti po noči čez pokopališče. Česa se je plašiti? Vsak dan hodijo ljudje na delo, na tisoče, na milijone jih hodi, a nikomur ne prihaja na misel, da bi jim da-

jal policijske eskorte. Čemu take izjeme? Če bi jim res kdo grozil, imajo vendar pesti in se znaajo braniti. Videl je, da ne velja pretep za nič posebno hudega; obramba je pa naravna reč in se možu bolj pristojna, kakor policijska zaščita.

Jeza ni minila Grabiča, toda s temi mislimi se ni predolgo ukvarjal, ker so mu šumele po glavi besede debelega voditelja in polagoma si je skušal pojasniti njih pomen. Ni se mu prav posrečilo, zakaj preveč njemu nerazumljivega je bilo v njih. Vodja mu je bil namigoval, da bo lahko imel delo, kadar se razide delavska četa. Zakaj je tako govoril? Posredovalec v New Yorku ni omenjal nič takega. Najel ga je, dasi je dobro vedel, da ne pozna dela, ki mu je namenjeno in da nima izkušenj v njem. Dejal je celo, da je to še boljše. Kaj ne pomeni to, da je najel za stalno delo? In drugi... cela stotnica jih je pa da bi se bili dali vedoma gnati v kraj, kjer je zanje kvečjemu kaj začasnega opravka, po katerem se razkrope, ne da bi imeli pojma, kaj jih čaka drugi dan in kje najdejo zopet kruha?... Debeluh pravi, da ne bodo mnogo delali; ali se najemajo v tej deželi ljudje zato, da pasejo lenobo in dobivajo plačo za to?... In on naj pazi nanje. Zdi se, da pozna vsak izmed njih boljše razmere, kakor on in da ne more biti za pažnjo nihče nesposobnejši od njega, a prav njega si izbira vodja za paznika ali opazovalca. Vse to je videti povsem brez smisla, a če vendar ni skrajno neumno, torej mora biti on, Grabič, brez razuma...

(Dalje prihonjič.)

BOJ NENASITNIH KAPITALISTOV PROTI UNIJSKEMU GIBANJU POVZROČIL V W. VA. PRELIVANJE KRVI.

Iz Matewana, W. Va., prihaja vest, da je prišlo dne 19. maja med privatnimi detektivi premogarske družbe Stone Mountain Coal Co. na eni strani in policijo ter premogarji na drugi do streljanja, pri katerem je bilo ubitih 12 oseb.

Mestna policija, ki je bila s premogarji, pravi, da so prišli iz Williamsona kompanijski detektivi, da izženo iz kompanijskih hiš družine premogarjev, ki jih je bila družba odslovila radi članstva v uniji.

Osem družin — pravi policija — je bilo izgnanih iz stanovanj, ko je prišel na lice mesta župan Testerman in zahteval od Albert Feltsa, voditelja privatnih detektivov, pojasniti, kdo jim je dal to pravico in po kakšnem predpisu so aretirali enega izmed premogarjev.

V pogovoru je Felts takoj ustrelil župana z revolverjem, ki ga je imel v žepu. Takoj na to je padel od krogelje zadet tudi Felts, ki ga je ustrelil policijski šef Sid Hadfield.

Za tem je nastalo streljanje splošno, in posledica je bila 12 mrtvih. Nekaj detektivov je na to zbežalo in se poskrilo po bližnjih železniških progah, na katerih so stali železniški vozovi. Razjarjeni premo-

garji so jih začeli zasledovati z namenom, da jih ujamejo in izroče oblastem.

Fred Mooney, tajnik premogarske unije št. 17 je z ozirom na ta tragičen dogodek izjavil sledeče:

“Čutim, da bi bilo to krvoprelitje preprečeno, če bi se bil zvezni državni pravdnik Palmer zanimal za moj telegram, ki sem mu ga bil poslal kot opomin na tukajšnje razmere dne 8. maja. Toda odgovoril ni nič, niti ni uvedel kake preiskave.

Telegram se je glasil:

“Stone Mountain Coal Co. v Mateawan, W. Va., Red Jacket Coal Co. in Lyn Coal Co. v Heilner, W. Va., mečejo iz svojih hiš družine premogarjev, ker so pristopili k uniji. Te družbe tudi ne marajo vpsliti premogarjev, ki spadajo k uniji. Premogarji so bili vrženi iz stanovanj brez vsake zakonite procedure. Ali Vam ni mogoče podvzeti z ozirom na to kakšno akeijo?”

Toda kakor že rečeno — odgovora ni bilo. Če bi se zvezni pravdnik za stvar zanimal in uvedel preiskavo, bi se morda ne izvršila tako tragično, kakor se je.

Detektiv Albert Felts, ki je bil ubit, je bil leta 1914. vodja štrajkolomcev v Ludlowu, Colo. Na kongresni zaslišbi, ki se je bila vršila meseca februarja 1914, je Felts priznal, da je bil najet od Coal operatorjev za štiri leta, in da je pripeljal iz W. Va. strojno puško, ki jo je rabil v Ludlowu, Colo.

Tak je kapitalistični sistem.

UTRINKI.

V svoji izvrstni knjigi o Wendell Phillipsu pravi Charles Edward Russel:

“Bilo je leta 1833. Narod je mirno spal na vulkanu. Malo število tistih, ki so slutili dejstvo, se je trudilo, da bi ne izdalo svojih slutenj. Okrog 3.000.000 Amerikancev je bilo premična lastnina 300.000 drugih Amerikancev, in to strašno dejstvo je pomenilo vulkan. V času, ko je bila ustanovljena ta dežela, so se svi ljudje, na severu in na jugu, strinjali v tem, da je suženjstvo napačno in da se mora danes ali jutri odpraviti, toda ne Zedinjene Države ne kateri drugi narod se ni dovoljno zavedal neizrecne krivičnosti te institucije. Prvi sužnji na ozemlju Zedinjenih Držav so bili kaznjenci ali beli ljudje, ukradeni v Angliji in prodani kolonijalnim plantažnikom. Suženjstvo je bila torej domača reč in se je smatrala za posvečeno šego. Vedno je obstajalo kje na zemlji in proti tako stari in spoštovani instituciji je bila dežela pripravljena nastopati le počasi, tudi izza zgovornih svaril in apelov Washingtona in Jeffersona. Kljub temu se je gibalo in suženjstvo je bilo na tem, da izgine, ko je Eli Whitney vse to izpremenil z iznajdbo svojega bombažnega mlina.

To je priklicalo ogromno silo profita, največjo silo v modernem življenju. Bombaž je postal glavni izdelek vsega juga, s suženjskim delom se je gojil

bombaž in v kratkem času se je dognalo, da prinaša suženjsko delo poprečno po 35 odstotkov profita na leto. Vpričo tako ogromnih dobičkov so bili vsi moralni pomisleki in vsi argumenti najmodrejših očetov pozabljeni. Jug je začel smatrati suženjsko delo za vir njegove posvečene prosperitete. Sever, ki je dobival svoj delež od bombažne kupčije, se je pomiril z enakim nazorom, in dolga leta ni bilo vprašanja o potrebi suženjskega dela. Mnogo ljudi na severu in nekoliko celo na jugu ni v svojih dušah verjelo v to reč, toda poprečno vest le veliko dejstvo petintridesetih odstotkov preplavilo s povodno.

Iz tega stanja letalnega miru se je dežela jela polagoma buditi zlasti vsled neprestanih obtožb enega znamenitega moža.

William Lloyd Garrison je pričel svoje življenje kot neznan tiskar, brez vinarja in brez prednosti izobrazbe, a z močjo svojega strastnega protesta proti suženjstvu je zbral okrog sebe malo spremstvo mož in žena, ki so jih splošno smatrali za blazne. Ko je bil leta 1820 sprejet missourski kompromis, so mislili, da je protisuženjska agitacija utišana. Garrison si je pribavil silno sovraštvo, ko jo je obnovil.

Vsi “boljši elementi” na severu so glede na suženjstvo simpatizirali z jugom. Voditelji severnega kapitala in bogastva so ga toplo zagovarjali kot koristno in potrebno; severni trgovski krogi so ga složno podpirali; severne prižnice so odkrile, da je bilo ukazano in predpisano v svetem pismu in upirali se mu je bilo neke vrste bogoskrunstvo. Severni političarji so tekmovali v službi sužnjelastniškega elementa. Vsa sila severne “družbe” je bila vložena v njega obrambo in za vedno je veljalo dognano, da je dobro imeti sužnje in da se je sam izbrisal iz zapiskov “družbe”, kdor je nasprotoval suženjstvu. Poleg teh so bili sloji, ki so hoteli s pretirano vdanostjo napram lastnikom sužnjev dokazati gotovost svoje lastne socialne odličnosti; nadalje sloji, ki so opičje z vso silo posnemali svoje predpostavljene, naposled sloji, ki se niso brigali za stvar. Zadnji so večinoma goreče izražali svoj patriotizem. Suženjstvo se jih ni dotikalo; hoteli so le, da jih puste pri miru, da morejo nemoteno razmišljati o nedosežni veličini in o sijaju svoje dežele, dobro vedoč, da mora biti vse prav, karkoli stori.

Nič ni v zgodovini bolj presenetljivega, kot dejstvo, da so bile vse te razmere moralne sramote in vse poznejše zmešnjave, ki so se zaključile s strašno vojno, osnovane na profitu neznatnega števila ljudi . . .”

Misli so v prvi vrsti odvisne od ustroja možganov. Ne pričakuj torej, da bo kdo v vseh rečeh enakih misli s tabo, zakaj možgani so različni.

Pred kratkim je bilo poročano, da so morali po nekaterih zapadnih mestih zapreti cerkve kmalu, ko je splošna prohibicija zaprla salune . . . Kaj bi moglo to pomeniti?

Glasovi iz našega gibanja.

Razni-sodrug, kakor tudi klubi naročajo večja števila iztisov knjige "Debs, His Life and Letters", ki jo je spisal David Karsner. Stane \$1.50 in se naroča pri Proletarcu.

Evgen Debs je predsedniški kandidat socialistične stranke, ki ga je nominirala na svoji konvenciji 11. maja.

Ker je knjiga pisana v angleščini, imajo sodrug lepo priliko za agitacijo, da seznanijo ameriško delavstvo natančneje z delovanjem Debsa v delavskem gibanju. To je del propagande, ki jo vsakdo, ki ima resno voljo, lahko vrši.

L. Urbancich iz Detroita, Mich., je poslal 5 naročnin in naročilo od detroitskega slov. soc. kluba za večje število knjige o Debsu. Poroča tudi, da je zadnja priredba soc. kluba dobro izpadla. Natančneje poročilo bo priobčeno.

V Akronu, O., ima Proletarec zelo malo naročnikov. Sedaj se je lotil agitacije za razširjenje tega lista v Akronu Frank Košir, ki je za začetek poslal pet novih naročnin. Poroča, da je bil zadnja dva meseca bolan in sedaj je toliko okreval, da bo lahko agitiral za razširjenje Proletarca.

Na naš zadnji apel collinwoodskim sodrugom, naj se kdo od njih prikladi za zastopstvo, nismo dobili še nobenega odziva. Pač pa je obiskal naročnike v Collinwoodu, katerim je naročnina potekla, sodrug Anton Grden iz Clevelanda. Rezultat je, da je poslal dvajset naročnin. Piše, da bi bilo treba v Collinwoodu reorganizirati slov. soc. klub, kajti polje za delo je veliko in clevelandskim sodrugom ga je težko vršiti, ker so preoddaljeni od Collinwooda. Ali bi se ne dobilo v Collinwoodu dovolj sodrugov, ki bi reorganizirali klub? Čas bi že bil, da podvzamete kake korake.

South Fork, Pa. — Priloženo vam pošiljam eno naročnino. Omeniti moram, da so v tej okolici zelo slabe delavske razmere. Delamo samo po par ur na teden, da se še za življenske potrebščine ne zasluži. Draginja je tu velika, zaslužka skoro nič, ker ljudje nimajo prilike za delo in v takih razmerah je agitacija za naše delavske liste težka. Ne vem, koliko časa bo proletariat še prenašal taka bremena. Upam pa, da se bo kmalu izpametoval.

Kljub vsem neugodnostim pa se tu precej dobro razvija socialistična kampanja za bodoče volitve. Vsak zaveden delavec želi, da doseže socialistična stranka pri jesenskih volitvah velike zmage in vsakdo, ki čuti s proletariatom, bo tudi deloval za ta cilj. — August Orel.

Cleveland, O. — Slov. soc. klub št. 27, JSZ., priredi v nedeljo, dne 13. junija piknik, na katerem bo nastopil kot govornik sodrug Etbin Kristan. Sodrugi v Clevelandu in okolici priporočamo, naj že sedaj agitirajo za to priredbo.

MNENJA NAROČNIKOV O PROLEARCU.

Butte, Mont. — Priloženo pošiljam en dolar za poravnanje naročnine; ko mi poteče, ustavite list. Strinjam se z vsemi idejami vašega lista, ne dopade se mi pa, ker se preveč briga za Jugoslavijo, ki je sploh nikjer ni razum na papirju. Bolje bi bilo, da bi se več brigali za ameriško svobodo. — Paul Skrebe.

Columbus, Kans. — Pošiljam \$2.50 za celoletno naročnino. Poslal bi že preje, pa mi je bilo težko, ker radi zadobljenih poškodb že tri leta nisem nič zaslužil. Proletarca pa vseeno ne pustim. — Frank Čemažar.

Indianapolis, Ind. — Obžalujem da se nisem že preje spomnil poravnati naročnino, toda sedaj, ko sem prejel opomin, vam jo takoj pošljem, ker hočem ostati naročnik Proletarca, ki je najboljši slovenski list v Združenih državah. — Geo. Tull.

ZA CLEVELAND.

Slovenski socialistični klub št. 27, J.S.Z. priredi V NEDELJO 13. JUNIJA VELIK PIKNIK NA KASTELICEVI FARMI V EUCLIDU, OHIO.

Občinstvo iz Clevelanda in okolici uljudno vabimo, da se ga udeleži v obilem številu. — Igrala bo izvrstna godba; mesto v zatohlih dvoranah se boste na našem pikniku lahko naplesali na svežem zraku.

NASTOPILO BO TUDI SLOV. SOC. PEVSKI ZBOR ZARJA,

ki se pridno vadi za nastop s pevskimi točkami.

Ob tej priliki nas poseti tudi SODRUG ETBIN KRISTAN IZ CHICAGE. Ako hočete slišati govornika Kristana, morda zadnjič v naši sredi, pridite vsi na Kastelčevo farmo dne 13. junija.

VESELIČNI ODBOR.

ČLOVEK IN SVET.

V soboto 22. maja se je vršilo eno najzanimivejših predavanj kar jih je še bilo med čikaškimi Slovenci. Priredil ga je slov. soc. klub št. 1 in predavatelj je bil sodrug E. Kristan ki je govoril štiri ure. Občinstvo je do konca pazno sledilo izvanjajam predavatelja. Za boljše razumevanje so se kazale stereoptične slike, ki so velik pripomoček k takim znanstvenim predavanjem. Predmet "Človek in svet" je neizčrpljiv. Eno predavanje zahteva drugo predavanje in tako naprej. Priporočljivo bi bilo, da se organizirajo serijalna predavanja, da se naši ljudje res nekoliko seznanijo z znanostjo.

Gospodarsko društvo ima slavnost in slavnostni govornik se pravkar napenja v potu svojega obraza: ... Pravim, da je naš obče častiti načelnik po vsem kraju znan zaradi svoje klasične živinoreje, in kadarkoli vidimo velikega vola ali mogočnega kostruna, se gotovo takoj spomnimo nanj ...

JAPONSKI VOJAKI V SIBIRIJI PREPOJENI Z BOLJŠEVIZMOM.

Iz Harbina prihaja vest, da se je japonsko vojaštvo v Sibiriji, ki ima namen pripravljati pot za japonsko imperialistično politiko, navleklo boljševističnega duha v taki meri, da dela japonski vladi resne pomisleke. Posledica tega je, da vlada med večino ondotnega vojaštva velika nezadovoljnost. Boljševiško propagando med japonskim vojaštvom vodijo ranjeni in pohabljeni njihovi tovariši.

Da se ta propaganda vstavi ali vsaj omeji njen vpliv, je japonska vlada odredila za vse v Sibiriji nastanjeno vojaštvo posebno plačo, posebno dobro opravo in izborna prehrano. Vzlic temu se propaganda in nezadovoljnost širita brez konca in kraja.

Nek japonski general je izjavil, da je nemogoče držati vojaštvo tako izolirano, da ga ne bi mogla doseči boljševistična propaganda. To — pravi — bo imelo na japonsko javnost doma v prihodnjih dveh letih velikanski vpliv. Vojaki, ki pridejo v Sibirijo lojalni Mikadu, se vrnejo domov s popolnim preziranjem zanj.

LISTU V PODPORO.

Mike Švigelj, Chicago, Ill.	\$.50
John Zimmerman, Rathbun, Iowa	.25
John Jelovšek, North Chicago, Ill.	.50
Frank Bogatay, Cliff Mine, Pa.	.50
Geo. Tull, Indianapolis, Ind.	.50
Dva iz Chisholma, Mim.	.30
C. L., Chicago, Ill.	.25
Slov. Soc. Klub št. 27, Cleveland, O.	12.56
August Kabay, Collindwood, O.	1.00
Frank Drempečich, Collindwood, O.	1.50
Joseph Slemee, Willard, Wis.	.25
C. Lovisek, Chicago, Ill.	.25

Jenny Lind, Ark., nabiralec Frank Grile; prispevatelji: po \$1.00: Frank Gorene in Frances Opeka. Po 50c: Joseph Sadar in Louis Oeepek. Po 25c: Frank Teropšič, Frank Grile, Anton Kolbe, Frank Oeepek, Frank Pumpi, Frank Jesenik, John Kosmatin. Po 15c: F. Skrabanja, Frank Vodišek in neimenovan. Skupaj 5.20
Skupaj v tem izkazu 23.56

Zadnji izkaz 107.48

Skupaj \$131.04

Znanost ima na razpolago teleskope in mikroskope in spektroskope, s katerih pomočjo se ji razodevajo daljave in drobnosti vsemirja. Prodrta je v oddaljenosti, od katerih potrebuje luč leta in leta, da pride do naše zemlje; fotografirala je zvezde, ki jih ne doseže nobeno oko; dognala je sestavo tujih solnc in vsemirskih meglin. Ali nikjer ni našla prostora za nebesa, za pekel ali vice. Ali prenese cerkev te kraje naposled v četrto dimenzijo spiritistov?

Slov. delavska

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1908.

podporna zveza

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.

2. Pom. taj. ANDREJ VIDRIČ, R. F. D. box 4, Johnstown, Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: IGNATZ PODVASNIK, 6325 Station St., E. E. Pittsburgh, Pa.

1. nadzornik: SOPHIA BIRK, 6006 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

2. nadzornik: IVAN GROBELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

FOROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 135, West Mineral, Kans.

1. porotnik: BRANC TEROPČIČ, R. 1, Bonanza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštinih, Expresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blas Novak, Union National Bank in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnji popravi.

Southview, Pa. — Društvo št. 153, SDPZ. in tukajšnje društvo SSPZ., priredita dne 12. junija skupno veselico v dvorani S. N. D. v korist društvenih blagajen. Pričetek zabave ob 5. popoldne in traja do 11. zvečer. Vstopnina je 75c. Ženske so vstopnine proste. Na zadnji redni seji je bilo sklenjeno, da mora plačati vsak član 75c v društveno blagajno, ne glede če se veselice udeleži ali ne. Izvzeti so le bolniki. — Občinstvo od tu in okolice uljudno vabimo, da se naše priredbe udeleži v obilnem številu. — Za dobro potrežbo in zabavo bo preskrbljeno. — Odbor.

Imena in naslovi uradnikov društev S. D. P. Z.

za leto 1920.

Boritelj, števil. 1, Conemaugh, Pa.

Predsednik: Fr. Dremelj, 453 Chestnut St.; tajnik: Bl. Brezovšek, box 302; blagajnik: Martin Jager, box 302. Vsi v Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani av. Alojzija.

"Pomočnik", št. 2, Johnstown, Pa.

Predsednik: John Zupan, 417 Woodland Ave.; tajnik: Joseph Budna, 420 Ohio St.; blagajnik: Michael Cenc, R. 7, box 11. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Delavskega Doma.

"Zaveznik", št. 3, Franklin Conemaugh, Pa.

Predsednik: Mike Vadrjal, Park Hill, Pa.; tajnik in blagajnik: Louis Krašna, box 218, Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraževalnem Domu.

"Zavedni Slovenec", št. 4, Lloydell, Pa.

Predsednik: Jožef Meden, box 41; tajnik: George Jakopin, box 76; blagajnik: Frank Kotar, box 76. Vsi v Lloydell, Pa. Seja vsako 1. nedeljo.

Nova Doba, št. 5, Ralphton, Pa.

Predsednik: John Divjak, box 58; tajnik: Paul Les, box 87; blagajnik: Martin Korošec, box 255. Vsi v Ralphton, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Zvesti Bratje", št. 6, Garrett, Pa.

Predsednik: Anton Intenčič; tajnik in blagajnik: John Kralj, box 227. Vsi v Garrett, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Jedinstvo", št. 7, Claridge, Pa.

Predsednik: Matija Regina; tajnik: Mihael Baloh, P. O. box 212; blagajnik: John Zagorec, box 324. Vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Narodnem Domu.

"Planinski Raj", št. 8, Dawson, N. Mex.

Predsednik: Frank Košir; tajnik in blagajnik: John Krivic. Vsi box 902, Dawson, N. Mex. — Seja vsako 3. nedeljo.

"Zavedni Štajerci", št. 9, Johnstown, Pa.

Predsednik: Karol Cerjak; tajnik: Stefan Debeljak, R. F. D. 7, box 55; blagajnik: James Lorenzo, R. F. D. 7, box 55. Vsi v Johnstown, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v Celloso, Pa.

"Jasna Poljana", št. 10, Brownfield, Pa.

Predsednik: Jos. Picelj; tajnik: Anton Steržaj, b. 454, Uniontown, Pa.; blagajnik: John Rukše, br. 443, Uniontown, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Brauwick Hotel, Uniontown, Pa.

"Zarja Svobode", št. 11, Dunlo, Pa.

Predsednik: Andrej Milavec, box 1; tajnik: Frank Kavcic, b. 155; blagajnik: John Zakrajšek, box 243. Vsi v Dunlo, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Izobraževalnega društva Vihar.

"Danica", št. 12, Hellwood, Pa.

Predsednik: Frank Korele, box 74; tajnik: Joseph Tomašin, box 35; blagajnik: Frank Korele, box 74. Vsi v Hellwood, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v prost. Jos. Tomašina.

"Večernica", št. 13, Baggaley, Pa.

Predsednik: Joseph Skoda; tajnik: Jacob Povše, box 12, Pleasant Unity, Pa.; blagajnik: Joseph Zabkar, R. F. D. 1, b. 82-a, Latrobe, Pa. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Hrv. N. Domu, Hostetter, Pa.

"Slozni Bratje", št. 14, Orient, Pa.

Predsednik: Paul Dunkovac; tajnik: Ivan Erjavec, box 52, Orient, Pa.; blagajnik: Anton Kovačič, box 154, Orient, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v Republic, Pa.

"Slovan", št. 15, Sopris, Colo.

Predsednik: Anton Marinič; tajnik in blagajnik: Silvester Berantin. Vsi box 192, Sopris, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v prostorih sobrata Ivan Končija v Piedmont, Colo.

"Bratstvo", št. 16, Buxton, Iowa.

Predsednik: Frank Kristof, box 24; tajnik: Ferdinand Kočevar; blagajnik: Felix Raspotnik. Vsi R. J., Eddyville, Iowa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostoru sobrata Felix Raspotnika.

"Zora", št. 17, Akron, Mich.

Predsednik: Gasper Volk; tajnik: Anton Maurich, box 102; blagajnik: J. J. Sturm, box 102. Vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Združeni Bratje", št. 18, Braddock, Pa.

Predsednik: Jernej Zagorec; tajnik: John Rednak, 843 Willow Way; blagajnik: Frank Saje, 609 N. Main St. Vsi v Braddock, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v litvinski dvorani, 818 Washington Avenue.

"Nada", št. 20, Huntington, Arkansas.

Predsednik: John Morse; tajnik: Frank Herman, box 237; blagajnik: Matija Podobnik, box 36. Vsi v Huntington, Arkansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v šolski dvorani.

"Sokol", št. 21, West Mineral, Kansas.

Predsednik: Vinc. Zalokar; tajnik in blagajnik: Louis Zupančič, L. box 128, Vsi v Mineral, Kana. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Pete Russellnovi dvorani v E. Mineral, Kans.

"Od boja do zmage", št. 22, La Salle, Ill.

Predsednik: Ignac Jordan; tajnik: Frank Gergović, 835 Crosat St, La Salle, Ill.; blagajnik: Joe Brezovar, 2128 — 8th St., Peru, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri pop. v Slov. Nar. Domu.

"Slovenski Bratje", št. 23, Coketon, W. Va.

Predsednik: Louis Bartoli, box 481; tajnik: Fr. Kocijan, box 272; blagajnik: Jos. Modik, box 517. Vsi v Thomas, W. Va. — Seja vsako 1. ned. v mes. v Comp. dvorani.

"Hirija", št. 24, Iselin, Pa.

Predsednik: Ivan Suštar, box 52; tajnik: Math. Zdravec, box 211; blagajnik: Michael Loncar, box 257. Vsi v Iselin, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobr. I. Rogelj.

"Delavec", št. 25, Rock Springs, Wyo.

Predsednik: Joe Porenta; tajnik: Mat. Leskovec, box 547; blagajnik: Mathew Ferlic, 211 Sherman St. Vsi v Rock Springs, Wyo. — Seja vsako drugo nedeljo v Slovenskem Domu.

"Smarnica", št. 26, Export, Pa.

Predsednik: John Kmetich; tajnik: Math. Torkar, b. 417; blagajnik: Anton Martinšek, b. 125. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v Red Eagle dvorani.

"Miroljub", št. 27, Diamondville, Wyo.

Predsednik: Andrej Muhar, b. 71; tajnik: Vincenc Lumpert, b. 52; blagajnik: Math. Brunske, b. 85. Vsi v Diamondville, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v Slovenskem domu v Diamondville, Wyo.

"Jutrzanja Zarja", št. 29, Meadow Lands, Pa.

Predsednik: Anton Premro; tajnik: Andrej Posega, box 575; blagajnik: Anton Akman, b. 60. Vsi v Meadow Lands, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraž. Domu.

"Trpin", št. 30, Breezy Hill, Kans.

Predsednik: J. Homec, box 160; tajnik: Martin Južnik, box 63; blagajnik: Josip Žibert, box 115. Vsi R. F. D. 2, Mulberry, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo dop. v A. Kurentovi dvorani, Breezy Hill.

"Dani se", št. 31, Roslyn, Wash.

Predsednik: Luka Notar; tajnik in blagajnik: Anton Adamich, b. 16. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri pop. pri bratu A. Adamich.

"Zeleni vrt", št. 32, Palisades, Colo.

Predsednik: Anton Klodok; tajnik: Matija Debelak, b. 623; blagajnik: Jernej Benedik, box 674. Vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v prostorih Jakob Trojar.

"Slovenska Zastava", št. 33, Jenny Lind, Arkansas.

Predsednik: Louis Grile, box 86; tajnik: Frank Grile, b. 106; blagajnik: Frank Kline, box 117. Vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja prvo nedeljo ob 10. uri dop. v društ. dvorani.

"Edinost", št. 34, Yukon, Pa.

Predsednik: Anton Kaferle, box 195; tajnik: John Maren, b. 193; blagajnik: Frank Medved, b. 40. Vsi v Yukon, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 10. uri dop. v Yukon Society Hall, št. 1.

"Planinski Raj", št. 35, Lorain, Ohio.

Predsednik: Jos. Uršič; tajnik: Jacob Hiepcar, 1649 E. 31st St.; blagajnik: Ivan Primožič, 1712 E. 31st St. Vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Virnata, 1700 Globe Ave.

"Združitelji", št. 36, South Fork, Pa.

Predsednik: Jakob Govekar, box 555; tajnik: Jacob Rupert, 112 Maple St.; blagajnik: Mirko Grgurich, b. 495. Vsi v So. Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v dvorani Slov. Izobr. Doma.

"Ljubljana", št. 37, Barberton, O.

Predsednik: Frank Skrabar, 520 Van St.; tajnik: Andrew Repar, 1109 N. 4th St.; blagajnik: John Zupce, 164 Huston St. Vsi v Barberton, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri pop. na 1109 N. 4th St.

"Dobri Bratje", št. 38, Bridgeport, Ohio.

Predsednik: Viktor Salar, RFD. 2, b. 26; tajnik: Martin Kos, RFD. 2, box P; blagajnik: Franc Vočko, box 462. Vsi v Bridgeport, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo ob 8. uri dopoldne v društveni dvorani, Baydsaville, Ohio.

"Prva Zvezda", št. 39, Darragh, Pa.

Predsednik: Ivan Ružič, Darragh, Pa.; tajnik: Ivan Bahor, box 116, Darragh, Pa.; blagajnik: Ignac Založnik, L. Box 8, Arona, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri pop. d.

"Oral", št. 40, West Newton, Pa.

Predsednik: Andrej Povirk, box 27; tajnik: Andrej Ogrin, RFD. 2, b. 181-b; blagajnik: Jožef Zorko, RFD. 2, box 113. Vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo dopoldne za prihodnji mesec v Slov. Domu v Collinsburg.

"Slovenski Bratje", št. 41, Cleveland, O.

Predsednik: John Pošar; tajnik: Leopold Kirgilevič, 3533 E. 82. St.; blagajnik: Frank Kokotec, 8103 Marble ave. Vsi v Cleveland, O. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Nar. Domu.

"Mladi Slovenec", št. 42, Oglesby, Ill.

Predsednik: Frank Hladnik; tajnik: Hubert Dular, box 297; blagajnik: Joe Legan, b. 11. Vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Mihael Preskar.

"Sava", št. 43, Portage, Pa.

Predsednik: Karol Mejak; tajnik: Frank Zaman, R. D. 1, b. 83; blagajnik: Jos. Bonich, R. D. 1, b. 5. Vsi v Portage, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v dr. dvorani Martindale.

"Prešeren", št. 44, Cliff Mine, Pa.

Predsednik: Alojzij Vidmar, box 57; tajnik: Frank Pivk, box 15; blagajnik: Ferdinand Pregel, box 17; Vsi v Cliff Mine, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Narodni dvorani.

"Mirni Dom", št. 45, Johnstown, Pa.

Predsednik: Ignatz Pečjak; tajnik: Joseph Intihar, 404 Eight ave.; blagajnik: Jos. Rovnan, 103 Birch Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

"Zveza", št. 46, Alix, Arkansas.

Predsednik: John Kranjc, RFD. b. 110; tajnik: Mat. Znidarsic, RFD. box 79; blagajnik: Jurij Kokal, RFD. box 75. Vsi v Altus, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", št. 47, Avella, Pa.

Predsednik: Martin Obed, b. 167; tajnik: Mary Obed, b. 167; box 167; blagajnik: John Vidmar, b. 75. Vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Mladenci", št. 48, Aurora, Ill.

Predsednik: Frank Stepančič; tajnik: Anton Sustaršič, R. D. 1, b. 218; blagajnik: Peter Muta, 310 South River St. Vsi v Aurora, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mes. v Fox River Social Klub.

"Proletarec", št. 50, Franklin, Kans.

Predsednik: Anton Seljak, box 56; tajnik: Gasper Leskovitz, box 289; blagajnik: Frank Leskovitz, box 44. Vsi v Franklin, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v John Krenker dvorani.

"Delavec", šte. 51, Cleveland, O.

Predsednik: Frank Budič, 1163 E. 54 St.; tajnik: Ivan Zaletel, 1909 E. 66 St.; blagajnik: John Prostor 6120 St. Clair Ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v Slov. Nar. Domu St. Clair ave.

"Ljubljanski Grad", šte. 52, DeKalb, Ill.

Predsednik: Pavel Košir, 1403 State St.; tajnik: Franc Keržič, 1317 Market St.; blagajnik: Franc Prebil, 1142 Market St. Vsi v DeKalb, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo pri sobratu Fr. Keržič.

"Slovenski bratje", šte. 53, Fairpoint, Ohio.

Predsednik: M. Šimčič, box 105; tajnik: John Lekšan, box 105; blagajnik: Franc Koss, box 105. Vsi v Fairpoint, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu J. Lekšan.

"Vrh Planin", šte. 55, Crabtree, Pa.

Predsednik: Martin Jereb, box 92; tajnik in blagajnik: Andrej Jereb, box 92. Vsi v Crabtree Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Andr. Jereb.

"Združeni Slovanci", št. 56, Pittsburgh, Pa.

Predsednik: Anton Dekleva; tajnik: Joseph Dekleva, 5438 Dresden Alley; blagajnik: Vincent Arh, 1 Rickenbach St. N. S. Vsi v Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v K. S. D. v Pittsburgh, Pa.

"Caven", šte. 57, Wooster, Ohio.

Predsednik: Martin Čermelj; tajnik: Ciril Stibilj; blagajnik: Frank Čermelj, box 289, Wooster, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Čermelja.

"Rudar", šte. 58, Canmore, Alta, Canada.

Predsednik: Tom Gembala; tajnik in blagajnik: Anton Polutnik, box 185, Canmore, Alta, Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 2. uri popoldne.

"Slovenski Fantje", šte. 59, Maynard, Ohio.

Predsednik: Jos. Bajda, b. 55; tajnik: Max Jerchin, box 254; blagajnik: Joseph Bajda, b. 56. Vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani G. J. Hrabaka.

"Slovenski Tabor", šte. 60, Moon Run, Pa.

Predsednik: Mihael Jerala, b. 217; tajnik: Frank Mochnik, b. 133; blagajnik: Frank Avbelj, b. 135. Vsi v Moon Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v društveni dvorani.

"Napredni Slovenci", šte. 61, Gary, Ind.

Predsednik: Joseph Balkovatz; tajnik: John Štanc, 1105 Jefferson St.; blagajnik: Sam Burševac, 1105 Jefferson St. Vsi v Gary, Ind. — Seja vsako 2. nedeljo v prostorih sobrata Ignac Prosenik, 1113 Jefferson St.

Žensko društvo "Sokol", šte. 62, Cleveland, Ohio.

Predsednica: Anne Erbenčič; tajnica: Frančiška Trbežnik 6615 Bonna Ave.; blagajnica: Frančiška Lauše, 6121 St. Clair Ave. Vse v Cleveland, O. — Seja vsaki prvi ponedeljek v mesecu v Slov. Narodnem Domu.

"Adamič in Lunder", šte. 63, Hackett, Pa.

Predsednik: Anton Zrinšek; tajnik: Anton Zrinšek, box 98; blagajnik: Frank Mejak, box 46. Vsi v Finleyville, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", šte. 64, Milwaukee, Wis.

Predsednik: Ivan Sem, 542 So. Pierce St.; tajnik: Frank Marub, 299—3rd Ave.; blagajnik: Vincenc Ritonja, 299—3. Ave. — Vsi v Milwaukee, Wis. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Jos. Waltee, 479 National Ave.

"Bodočnost", šte. 65, Staunton, Ill.

Predsednik: Anton Buchar; tajnik: Anton Cop, box 216; blagajnik: Frank Paulich, b. 313. Vsi v Staunton, Ill. Seja vsako 2. nedeljo v mes.

"Franz Shuhmeier", šte. 66, Yale, Kans.

Predsednik: Jožef Kotnik; tajnik: John Jancič, R. R. 6; blagajnik: Martin Kožuh, R. R. 8. Vsi v Pittsburg, Kans. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v John Dollar-jevi dvorani.

"Narodna Sloga", šte. 67, Seminole, Pa.

Predsednik: Nikolaj Zvonarig, box 63, Distant, Pa.; tajnik: Mike Burelich, b. 55, Seminole, Pa.; blagajnik: Anton Jankel, box 55, Seminole, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo pri Emil Ganotzi.

"Združeni Balkani", šte. 68, Clinton, Ind.

Predsednik: Jos. Vidmar, L. b. 441; tajnik: Ignac Musar, box 441; blagajnik: Frank Bregar, L. b. 737. — Vsi v Clinton, Ind. Seja vsako 4. ned. v mes. pri Mr. Charles Moskovich, N. 7th St. ob 9 dopoldne.

"Orel", šte. 69, Madrid, Ia.

Predsednik: Frank Omerzu, R. 2, b. 32A; tajnik in blagajnik: Anton Ausić, R. 2, box 38. Vsi v Madrid, Ia. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Schneider.

"Zvesti bratje", šte. 70, New Derry, Pa.

Predsednik: Jožef Pavlič; tajnik: Jakob Pinoza, box 75; blagajnik: John Prah, b. 41. Vsi v New Derry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri popoldne v prostorih sobrata Jakob Pinoza v New Derry.

"Delavec naprej", šte. 71, Bessemer, Pa.

Predsednik: Joseph Jereb; tajnik: Daniel Perman, b. 291; blagajnik: Anton Katič, b. 86. Vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martin Mozi v Bessemer, Pa.

"Kosciusko", šte. 72, Bankhead, Alta, Canada.

Predsednik: John Janota; tajnik: Frank Dzierwa, b. 637; blagajnik: Peter Kuhany, box 40. Vsi v Bankhead, Alta, Canada. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Pod Triglavom", šte. 73, Smithfield, Pa.

Predsednik: John Nečemer; tajnik: Frank Klemenc, R. D. 2, b. 129; blagajnik: John Erken, R. R. 2, b. 128. — Vsi v Smithfield, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih Fr. Klemenc b. št. 86.

"Kranjski prijatelji", šte. 74, Falls Creek, Pa.

Predsednik: Louis Slak, box 201; tajnik: Louis Slak, box 201; blagajnik: Sophia Urbanč, box 563. — Vsi v Falls Creek, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v prostorih sobrata Alojzij Urbanč, 35 Tenery Road.

"Naprej do Zmaga", šte. 75, Wyano, Pa.

Predsednik: John Renko, tajnik: John Renko, b. 432; blagajnik: Frank Ravnikar, b. 233. Vsi v Wyano, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v društveni hiši šte. 96.

"Slovenska Cvetlica", šte. 76, Adamsburg, Pa.

Predsednik: John Jakič; tajnik: Frank Menart, box 135; blagajnik: John Grum, box 21. Vsi v Adamsburg, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

"Severni Premogar", šte. 77, Superior, Wyo.

Predsednik: John Jerala, b. 425; tajnik in blagajnik: Andy Kokal, box 425; Vsi v Superior, Wyo. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 10 uri dopol. v Frank Krašovec dvorani.

"Slovenija", šte. 78, Miller Run, Pa.

Predsednik: Ignatz Pajk; tajnik: Frank Sadar; blagajnik: Frank Sadar, Vsi box 1, Miller Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu Anton Berian.

"Bonairski Slovenci", šte. 79, Bon Air, Pa.

Predsednik: Jos. Horvat; tajnik: Anton Zalar box 131, Conemaugh, Pa.; blagajnik: Ivan Milavec, Bon Air, Pa., RFD 2, Johnstown, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popl. v lastnem domu v Bon Air, Pa.

"Sloga", šte. 80, Philadelphia, Pa.

Predsednik: Anton Omerzu; tajnik: Rudolf Omerzu; blagajnik: Michael Omerzu. Vsi 2723 E. Huntington St., Philadelphia Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Prvi Maj", šte. 81, Bishop, Pa.

Predsednik: Jožef Rožane; tajnik: Andrew Renko, box 143, Cecil, Pa.; blagajnik: Ivan Murgel, b. 138, Cecil, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 2. uri pop. v S. N. D. v Bishop, Pa.

"Jezero", šte. 82, Ringo, Kans.

Predsednik: Mihael Pernel, b. 33; tajnik: Math. Setina, box 115; blagajnik: Frank Dremšek, b. 268. Vsi Ringo, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v dvorani Konsumnega društva.

"Terbanska Dolina", šte. 83, Cleveland, O.

Predsednik: Anton Smith; tajnik: Jacob Črnilogar, 1627 E. 61st St.; blagajnik: Anton Kašič, 1001 E. 61st St. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Grdinovi dvorani št. 2. ob 9:30 dopoldne.

"Radnici naprej", šte. 84, Farmington, W. Va.

Predsednik: Geo. Kasunič; tajnik: Mata Lauš; blagajnik: Vid Kasunič. Vsi box 623, Farmington, W. Va. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v hiši šte. 46.

"Napredek", šte. 85, Skidmore, Kans.

Predsednik: Simon Repovše, R. R. 1, Weir, Kans.; tajnik in blagajnik: Ant. T. Jamnik, R. R. 3, box 63, Columbus, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri J. Zakrjašku.

"Naprej", Livingston, Ill., št. 86.

Predsednik: Mike Cirar, b. 106; tajnik: Rudolf Pavliha, box 226; blagajnik: Mihael Straišč, box 677. Vsi v Livingston, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop.

"Rudeči prapor", šte. 87, Bensenville, Pa.

Predsednik: Andrej Lovšin, b. 683; tajnik in blagajnik: Alojzij Humar, box 108. Vsi v Bensenville, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu Jos. Milanichu.

"Naprej", šte. 88, Nokomis, Ill.

Predsednik: George Plahutnik, box 531; tajnik in blagajnik: Ivan Kranjc, box 672, Nokomis, Ill. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. John Krains.

"Slovenec", šte. 89, Eckhart Mine, Md.

Predsednik: Anton Urhas, box 27, Valle Summit, Md.; tajnik: Franc Posenel, RFD. 1, Eckhart Mine, Md.; blagajnik: Anton Komac, b. 56, Eckhart Mine, Md. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. Frank Pošenel.

"Vatanite Bratje", šte. 90, Gross, Kans.

Predsednik: Ivan Erjavce, b. 52; tajnik in blagajnik: Frank Homar, box 95; Vsi v Gross, Kans. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Gorjanski hrib", št. 91, Greensburg, Pa.

Predsednik: Tomaž Sifler, b. 140; tajnik: Jos. Šume, R. 1, b. 4; blagajnik: Franc Pirc, R. 1, b. 6. Vsi v Greensburg, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Mrs. Mihevc dvorani v Haydensville.

"Združeni Slovanci", šte. 92, Girard, Kans.

Predsednik: Anton Potisek, R. 4, b. 133; tajnik: Frank Kravanja, R. 4, box 304; blagajnik: Karol Vodisek, R. 4, b. 40. Vsi v Girard, Kans. — Seja vsako 3. ned. v mes. v dvorani G. M. Božič, Edison.

"Zmaga", št. 93, Bryant, Okla.

Predsednik: Frank Pirman, b. 170, Bryant, Okla.; tajnik: Anton Potokar, b. 110, Bryant, Okla.; blagajnik: Joseph Mernuk, box 99, Bryant, Okla. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall, Victoria Camp.

"Sv. Barbara", št. 95, Standardville, Utah.

Predsednik: Marko Petrič, b. 1621; tajnik: Leo Pirnat, box 1654; blagajnik: Marko Petrič, box 1621. Vsi v Standardville, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v prost. sobr. Joe Brodnik.

"Svobodni bratje", šte. 96, Duluth, Minn.

Predsednik: Ivan Pikuš, 9717 McCuen St.; tajnik: Frank Pikuš, 523—97. Ave. W.; blagajnik: Michael Spehar, 403—97th Av. W. Vsi v New Duluth, Minn. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v prostorih sobr. J. Pikuš.

xx šte. 97, Rhone, Pa.

Predsednik: Alojz Grošelj, 322 Front St.; tajnik: Frank Pipan, 142 Espy St.; blagajnik: Mihael Jarh, 142 Espy St. Vsi v Rhone, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v prostorih Rudolf Paulič, 320 Front St.

"Slovenska Zdržičev", št. 98, Standard, Ill.

Predsednik: Ivan Stare, box 232; tajnik in blagajnik: Ivan Urbanč, box 302. Vsi v Standard, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo ob 15. v dvorani Viljem Konstantine.

"Tiha Dolina", šte. 99, Herminie, Pa.

Predsednik: Frank Hribar; tajnik: Frank Sterman, box 287; blagajnik: Frank Vozel, b. 347. Vsi v Herminie, Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mes. pri sobr. Jos. Batla.

"Zvezda", šte. 100, Forest City, Pa.

Predsednik: Lorenc Kotar, box 246; tajnik: Matija Kamin, box 491; blagajnik: Martin Muchitz, box 537. Vsi v Forest City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v mestni dvorani.

"Združni se Slovenec", št. 101, Midway, Pa.

Predsednik: John Leskovec, box 78; tajnik: Martin Strupek, box 285; blagajnik: Jakob Rupnik, b. 462. Vsi v Midway, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani SNPJ.

"Vodnik", št. 102, Farrell, Pa.

Predsednik: Matevž Steblaj, b. 841; tajnik: Jernej Okorn, 1108 Beechwood Ave.; blagajnik: Jozef Germ, box 194. Vsi v Farrell, Pa. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu ob 2. uri pop. v S. D. Domu, 1112 Beechwood Ave.

"S. Ana", št. 103, East Helena, Mont.

Predsednica: Helena Rus, box 27; tajnica: Ivana Andolsek, box 152; blagajnica: Marija Rigler, box 82. Vse v East Helena, Mont. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkveni dvorani.

"Sv. Barbara", št. 104, Luzerne, Pa.

Predsednik: Jozef Berlic, 871 Walnut St.; tajnik: Ant. Osolnik, 868 Bennett St.; blagajnik: Joseph Sperlik, 864 Bennett St. Vsi v Luzerne, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani "Firemen's Bldg."

"Rdeči Orel", št. 105, White Valley, Pa.

Predsednik: Frank Kern, S. R. box 88; tajnik: Anton Rozima, S. R. No. 1, box 142; blagajnik: Andrej Bogataj, S. R. box 12. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Kr. Slov. Domu, White Valley.

"Livada", št. 106, Bear Creek, Mont.

Predsednik: M. Rihar, b. 57; tajnik: Frank Golob, box 220; blagajnik: Jozef Tomšič, box 68. Vsi v Bear Creek, Mont. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski Dom", št. 107, Homer City, Pa.

Predsednik: Filip Krasek, box 265; tajnik: Anton Glavan, box 275; blagajnik: Martin Kováč, R 2, b. 97. Vsi v Homer City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. N. D.

"Triglav", št. 108, Chisholm, Minn.

Predsednik: Karol Prasník, 230 W. Pine St.; tajnik: Frank Podhgar, b. 714; blagajnik: Rudolf Robnik, 313 W. Spruce St. Vsi v Chisholm, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Jan Grahek.

"Nova Domovina", št. 109, Cherokee, Kans.

Predsednik: Leopold Preločnik, box 278; tajnik: Ivan Telban, b. 169; blagajnik: Frank Premk, box 21. Vsi v Cherokee, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenska Navada", št. 110, Hartford, Ark.

Predsednik: Frank Dolinšek, box 39; tajnik: Ivan Zimmerman, RFD 1, b. 2, West; blagajnik: Jos. Hribar, box 1. Vsi v Hartford, Ark. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu pri sobr. J. Hribar.

št. 111, Duryea, Pa.

Predsednik: Ivan Grošelj, 276 Columbia St.; tajnik: Fr. Caheven, 276 Columbia St.; blagajnik: Jakob Brečelnik, 198 Cherry St. Vsi v Duryea, Pa. Seja vsako prvo soboto v mesecu v John Wasta Hall.

"Triglav", št. 112, Detroit, Mich.

Predsednik: Anton Janežič, 519 Kern Ave.; tajnik: Jos. Božič, 141 Victor Ave. H. P.; blagajnik: Martin Kral, 161 Victor Ave. H. P. Vsi v Detroit, Mich. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Victoria Hall, 454 Ferry Ave. E.

"Sloga", št. 114, Blockton, Ala.

Predsednik: Joseph Kren, P. O. B. 23 W.; tajnik: J. Kulovitz, P. O. B. 252, West.; blag.: Joseph Skok, P.O.B. 367. Vsi Blockton, Ala. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobr. J. Kulovitz.

"Svoboda", št. 116, Willock, Pa.

Predsednik: Ivan Jane, box 85; tajnik: Anton Sotler, box 212; blagajnik: Frank Knafelc, b. 244. Vsi v Willock, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v dvorani Willock Social Ass'n.

"Za združenje", št. 117, Broughton, Pa.

Predsednik: Mihael Mali, box 155; tajnik: John Dollnar, b. 85; blagajnik: Ivan Gttnik, box 186. Vsi v Broughton, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Sv. Barbara", št. 118, Fleming, Kans.

Predsednik: Joseph Gerant; tajnik: Anton Skubic, RR 2, box 64, Pittsburg, Kans.; blagajnik: Fr. Line, RR 2, Cherokee, Kans. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Fr. Špeharjevi dvorani.

"Svoboda", št. 119, Jack's Ville, Kans.

Predsednik: Jakob Baloh, RR 8, box 88; tajnik in blagajnik: Jak Selak, RFD. No. 8, box 92. Vsi v Pittsburg, Kans.

"Slovenski Bratje", št. 120, Gilbert, Minn.

Predsednik: Frank Podriaj, box 94, Gilbert, Minn.; tajnik: Frank Press, box 627 Gilbert, Minn.; blagajnik: Jernej Mašek, box 123, McKinley, Minn. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Združni Slovenci", št. 121, Little Falls, N. Y.

Predsednik: Frank Borštinar; tajnik: Mr. Malevasi, box 327; blagajnik: Anton Milnar, 3 Cord St. Vsi v Little Falls, N. Y. — Seja vsaka prvo nedeljo v mesecu.

"Jugoslavija", št. 122, Imperial, Pa.

Predsednik: Joseph Ule, box 91; tajnik: Anton Tauselj, box 62; blagajnik: Jakob Dollnar, box 226. Vsi v Imperial, Pa. — Seja vsako 2. ned. ob 10 uri dop. v Slov. Domu.

"Lincoln", št. 123, Springfield, Ill.

Predsednik: John Goršek, 414 W. Hay St.; tajnik: Josef P. Kren, 1900 E. Stuart St.; blagajnik: Anton Kufnik, 1201 So. 19th St. Vsi v Springfield, Ill. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Zlata Zvezda", št. 124, Primerio, Colo.

Predsednik: Ivan Tašič, box 441; tajnik in blagajnik: Luka Bergant, box 411. Vsi v Primerio, Colo. Seja vsako 2. ned. v mes.

"Rožna Dolina", št. 125, Burdine, Pa.

Predsednik: John Markovita, b. 243, Burdine, Pa.; tajnik: Vincenc Vidmar, box 41-M, Presto, Pa.; blagajnik: Ignac Krek, box 67, Presto, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani.

"Sv. Barbara", št. 126, Cleveland, Ohio.

Predsednik: Anton Bokal, 727 E. 187 St.; tajnik: Frank Sutaršič, 15702 Holmes Ave.; blagajnik: Marija Smrke, 14605 Darwin ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 2. ned. v mes. v Slov. Domu.

"Slovenski Bratje", št. 127, Irwin, Pa.

Predsednik: Valentin Bohinc; tajnik in blag.: Matevž Breznik, RFD. 2, b. 134. Vsi v Irwin, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Slovenski Bratje", št. 128, Indianapolis, Ind.

Predsednik: Louis Baniš; tajnik: Louis Sašek, 918 Ketchen St.; blagajnik: George Ulkar, 711 Varman Ave. Vsi v Indianapolis, Ind. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v S. N. Domu.

"Sv. Barbara", št. 130, Eveleth, Minn.

Predsednik: Anton Rahne, b. 173; tajnik: Ant. Fritz, 110 Grand Ave.; blagajnik: John Rahne, 425 Fill ave. Vsi v Eveleth, Minn. Seja vsako 2. ned. v mes. v Moose dvorani.

"Sv. Barbara", št. 131, Calumet, Mich.

Predsednik: Jos. Dragman; tajnik: Joseph Weiss, 25 — 5th St. (Tamarach); blagajnik: Joseph Srebernjak, 511 — 5th St. Vsi v Calumet, Mich. — Seja vsako prvo ned. v mes.

"Prvi Maj", št. 132, New Alexandria, Pa.

Predsednik: Fr. Medvešek; tajnik in blagajnik: Ivan Galle. Vsi v New Alexandria, Pa., RFD. 1, box 161.

"Zarja Svobode", št. 133, Leadville, Colo.

Jredsednik: Joe Klun; tajnik: Mark Popović; blagajnik: John Fajdiga. Vsi v Leadville, Colo., box 389. — Seja vsakega 12tega v mesecu.

"Slovenec", št. 134, Vandling, Pa.

Predsednik: John Kamlin, b. 142; tajnik: John Skrbec, box 217; blagajnik: Joseph Jerin, box 88. — Vsi v Vandling, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slavček", št. 135, Oak View, Colo.

Predsednik: John Strumbel; tajnik in blagajnik: Alojzij Zupan, box 34. Vsi v Oak View, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Ojsterca", št. 136, Dietz, Wyo.

Predsednik: Frank Breznik; tajnik: Ivan Pečovnik; blagajnik: Fr. Voler. Vsi box 52, Dietz, Wyo. — Seja vsako drugo ned. v mesecu.

"Sava", št. 138, Somerset, Colo.

Predsednik: Josip Kral, box 42; tajnik: Alojzij Zumeck, box 157; blagajnik: Mihael Nernelj, box 134. Vsi v Somerset, Colo. — Seja vsako 1. ned. v mes. v Somerset Hall.

"Združni Sobratje", št. 139, Universal, Pa.

Predsednik: Ivan Demšar, box 204; tajnik: Pavel Kokal, box 172; blagajnik: Tom. Previč, b. 12. Vsi v Universal, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani.

"Slovenski Bratje", št. 140, Pineville, Minn.

Predsednik: Fr. Moše, box 21; tajnik: August Filipčič, box 57; blagajnik: Val Bezek, b. 21. Vsi v Pineville, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Aug. Filipčič.

"Priatelj delavcev", št. 141, Sublet, Wyo.

Predsednik: John Janšek, b. 126; tajnik: Mihael Z. Selan, b. 146; blagajnik: Max Robnik, b. 93. Vsi v Sublet, Wyo. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. uri popol. v Fr. Ciry dvorani.

"Zapadni Vrt", št. 142, Winter Quarters, Utah.

Predsednik: Vincenc Raunkirk, box 191; tajnik: Frank Markosek, b. 57; blagajnik: Leo Kosa, box 116. Vsi Winter Quarters, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Zvon", št. 143, Dodson, Md.

Predsednik: Luka Smerdel; tajnik: Max Selak, box 45; blagajnik: Jurij Rihtaršič, box 36. — Vsi v Dodson, Md. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v hiši št. 38.

"Slovensko-Hrvatski Bratje", št. 144, Graysland, Pa.

Predsednik: Anton Radica; tajnik: Frank Pešan, b. 145, Martin, Pa.; blagajnik: Martin Ziglar, b. 552, Masontown, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v M. Ziglar dvorani.

"Sv. Barbara", št. 145, Joliet, Ill.

Predsednik: Frank Hočevar, 1120 N. Broadway; tajnik: Alojzij Martinič, 1410 Center St.; blagajnik: Ivan Zaletel, 1503 N. Hickory St. Vsi v Joliet, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v stari šoli.

"Sobratje naprej", št. 146, Penns. Sta., Pa.

Predsednik: Simon Grošelj, box 123; tajnik: Tomaž Salamon, b. 123; blagajnik: Frank Pittner, box 104. Vsi v Penn Sta., Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski bratje", št. 147, Frontenac, Kans.

Predsednik: Ivan Tratar, box 97; tajnik: Louis Slapšak, b. 87; blagajnik: Karol Slapšak, box 11. Vsi v Frontenac, Kans. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Narodna Zmaga", št. 148, Cuddy, Pa.

Predsednik: John Dimitrovič, b. 51; tajnik: Matija Gališič, box 207; blagajnik: Lovrenc Bašelj, box 131. Vsi v Cuddy, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2 uri popol. pri sobratu L. Bašelj.

"Sloga", št. 149, East Palestine, Ohio.

Predsednik: Jakob Istenič, 486 E. Martin St.; tajnik: John Božič, P. O. box 152; blagajnik: Anton Cop, 419 Clark St. Vsi v East Palestine, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri pop.

"Slovani", št. 150, Slovan, Pa.

Predsednik: Mih Klenovšek, box 169, Atlasburg, Pa.; tajnik in blagajnik: John Pirh, box 77, Slovan, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Postojinska Jama", št. 151, Dalagua, Colo.

Predsednik: John Lipce, box 76; tajnik: Andrej Milavec, box 68; blagajnik: Anton Patur, box 22. Vsi v Dalagua, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall.

"Napredni Radnici", št. 152, Johnstown, Pa.

Predsednik: Vincent Jagić; tajnik: Viktor Horvat, 628 Maple Ave.; blagajnik: Vincent Jagić, 7 — 8kt & Maple Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Rudeči Prapor", št. 153, Southview, Pa.

Predsednik: Frank Tomazija, b. 106; tajnik: Peter Perenič, b. 126; blag. Anton Struna, b. 12. Vsi v Southview, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Slov. Nar. Domu.

"Jugoslavija", št. 154, Sugarite, N. Mex.

Preds.: Ivan Kash, b. 115; tajnik: Fr. Lukanič, b. 58; blagajnik: Anton Podboj, box 8, v Sugarite, N. Mex.

"Jugoslavija", št. 155, Klein, Mont.

Predsednik: Max Poljak, L. b. 12; tajnik: John Vertin, b. 40; blagajnik: Matt Vertin, b. 40. Vsi v Klein, Mont. — Seja vsako drugo ned. v mes. v Union Hall.

"Šopek Vijolije", števil. 156, Reitz, Pa.

Predsednik: Joseph Cebon; tajnik: Joseph Cermelj; blagajnik: Lawrence Bizjak. Vsi box 25, Reitz, Pa. Seja vsako 3. ned.

Opomba: Tajnike društev, ki najdejo kakšno pomoto, istotako tistih, katerih društveno poročilo je pomanjkljivo, prosim, da mi nemudoma sporoče, da se nedostatki v imeniku ki izide prihodnjé, popravijo.

S sbratskim pozdravom

Blaž. Novak, tajnik S. D. P. Z.

برای

Dne 23. decembra 1914 je bil v Moravski Ostrovi urednik Josip Koteč od vojaškega prekega soda obsojen na smrt in še tisti dan ustreljen. To je bil eden izmed mnogih slučajev avstrijske vojaške justice med vojno. Vdova po njem je vložila pri moravsko-sleškem višjem sodišču zahtevo za obnovitev procesa in 13. aprila se je vršila razprava v tej zadevi. Po daljši razpravi, kateri je sledilo izredno mnogo občinstva, je sodišče izreklo, da se sodba vojaškega prekega soda zaradi konfuznosti sodnega postopanja razveljavlja in rajni Josip Koteč rešuje obtožbe.

V življenje se ustreljeni seveda ne povrne. Takih razprav, s katerimi bo obsojena avstrijska vojaška justice bo pa menda še več.

Amerikanizem! — Čudno, da je treba toliko rabiti to besedo. Bili so časi, in ne baš davno, ko je imela ta beseda čaroben zvok, ne le v Zedinjenih državah, ampak po vsem svetu, kjer so ljudje ljubili svobodo. Kaj se je izpremenilo, da bi bilo treba ta čar umetno politirati? Nič drugega ne, kakor da se je v nekaterih glavah pojem amerikanizma izpremenil ali pa da ga nikdar ni bilo v njih. Prava ameriška ideja svobode ima svoje oboževalce še danes po vsem svetu.

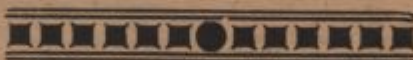
Ne bodi socialist le dne prvega maja. Če ti je res kaj do socializma, bodi aktiven socialist, kar more biti le v organizaciji, ker ima tvoje delo le tam vrednost.

NAJBOLJ DRAGOCENI SISTEM.

Najbolj dragoceni "sistem" je dober živčni sistem. Vsak uspešen trgovec vam bo povedal, da ga ni uspeha brez dobrih živcev. Pa če tudi ste v prvi vrsti, ne smete počivati temveč se še bolj truditi, da se vzdržite tam. Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino je velika pomoč za vsakogar v boju za uspeh. Ono da dober tek, pomaga prebavi in urejuje živce. Ono odstrani zapeko, glavokol, nervoznost, nespečnost, utrujenost, potrtnost in ni ga zdravila, ki bi tako uspešno pomagalo kot Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, kar se je dokazalo v zadnjih tridesetih letih. Na trg se ga je postavilo leta 1890 in še vedno je v ospredju; nobeno drugo "grenko vino" se ne more primerjati s Trinerjevim ameriškim grenčicem. — Poskušajte tudi Triner's Angelica Bitter Tonic, vaš lekar ali trgovec s zdravili ima oboje teh zdravil v zalogi. — Joseph Triner Company, 1333—1345 So. Ashland Avenue, Chicago, Ill.

NAROČNIKE,

ki jim je naročnina potekla, prosimo, naj jo takoj obnove. Ne čakajte tirjatve iz upravnistva. S točnostjo nam prihranite delo in ob enem pomagate listu, ki v časih te draginje tako zelo potrebuje pomoči.

Kadar ...

Kadar mislite na potovanje v
stari kraj;

kadar želite poslati svojim sta-
rokrajskim sorodnikom, prijate-
ljem ali znancem denar,

ali kadar imate kak drug posel
starim krajem,

obrnite se na

Leo Zakrajšek-a
70-9th Ave.
NEW YORK, N. Y.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega soc. kluba se
vrše vsak drugi in četrti petek v
mesecu v **Ilirija dvorani**, 310—
1st Ave. Ker so vedno važne stva-
ri na dnevnem redu, zato Vas ve-
že dolžnost, da pridete vsi na se-
jo. Pripeljite s sabo tovariše, ki
se zanimajo za razredni boj in še
niso v organizaciji.

John Kresse,
396—4th Ave.

*Slovincem priporočamo
v posečanje*

KAVARNO MERKUR

3551 W. — 26th St.

(v bližini urada SNPJ., S
R. Z. in Proletarca.)

Dobra kuhinja : : : : :

: : : : : Dobra postrežba.

KARL GLASER, imetelj.

IZ STAREGA KRAJA

je prišlo že mnogo oseb, katerim sem jaz izdelal prošnje na podlagi katerih jim je bilo mogoče dobiti potrebno dovoljenje za potovanje v Ameriko. Kdor želi poslati svojcem v stari domovini take prošnje, naj se zaupno obrne na mene in jaz mu bodem zadevo povoljno uredil. **TUDI V VSEH DRUGIH NOTARSKIH ZADEVAH, BODISI V AMERIKI ALI V STAREM KRAJU,** se poslužujte moje pisarne. Delo povoljno, cene nizke.

ANTON ZBAŠNIK, javni notar,

soba 102 Bakewell Bldg., PITTSBURGH, PA.

Vogel Diamond and Grants Sts., (nasproti Courts.)

Ali pa zvečer na domu, 5633 Butler Street.